...НУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

УРЯАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...109) | 1963 оной февралиин 26, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...ө үеын ажабайдал ...ураглалга—уран ...шодой нангин уялга

...о буряад литера- ...йлалтанууд, туй- ...үүд тухай, тэрэ- ...орилгонууд тухай ...ан республикы- ...шодой IV съезд ...богонихон болзор ...тураамнай хүгжэл- ...үхэтэ замаар ураг- ...д ехэ бэрхэшээл- ...ад, хүсэд бэежэ- ...гээр далижаһанаа ...жалдэ шэнэ шэнэ ...эн һалбаржа-бай- ...нэ Октябриин ила- ...т засагай тогто- ...рамгай жэл боло- Түүхын талаар ...мнай тоншье бо- ...бэзэ. Теэд энээ- ...а, сэгнэжэ хүшэ- ...йлалтанууд бо- ...засагай һая тог- ...э буряад арад ...уэг бэшэгшье мэ- ...ншажа шадахагүй

...һайхитэй сасуу- ...хүсэн түгэлдэрөөр ... совет литература ...һайхан аялгатай, ...е Совет Эхэ орон ...юунаар зэдэлүүл- ...хэород хэлэн ...д, уншагшадай ... байһан буряад ...раа омогорхонгүй ...садшье совет ара- ...э оршуулагдаһан ...хэдэ социализм ... дэлхэйн бусад ...ад уран зохёол- ...ахалһан намтар- ... баримтанууд бу- ... амжалтатайгаар ...до гэршэ болоно.

...д литературамнай ...тайгөөр хүгжэжэ ...д иимэ амжалта- ... гэхэдэ, социалис ...ар хэлбэришэгүй ..., партийна хараа ...ална, ажабайдал- ...о холбоо барисаа- Социалис реализ- ... ондоо арга метод ...а үгы, байхашье ... энэ арга методэй ...амжалтын туйлаг- ... дамжаггүй. Пар- ... баримталхаһаа ...най литературада ...огүй. Литература ...тариадай хэрэгэй ...нь мүн гэжэ Вла- ...ан байна. Тиимэ ... Союзаймнай Ком- ...ратурада үдэр бү- ...анхарал хандуулна. ...овет буряад лите- ... амжалтаараа түб- ...рэл Коммунис пар-

...турын зарим тэды ...ай хэлэхэ зуураа, ...даниуудые мүн лэ ...най литературын ... юуб гэхэдэ, мүнөө ...й баян, хизаарла- ...байдал хүсэд дүү- ...агүй, мүнөө үеын ...ун һайхан образ ...раглагданагүй. Ма- ... заводуудтэ, кол- ...удта ямар түүхэтэ ...уд бэелүүлэгдэжэ ...э хэрэг үйлэнүү- ...агта баатарнууд ...гэшэб! Коммунизм ...изм байгуулагшад ...угэнүүд түүхын ...үзэгүүдэр аржы- ...аниинь лабтай. ...эдэ үгэнүүдые ли- ...хэ уялгатай. Ком- ...шагайшуул, ком- ...ективүүд хаана

яанагүй үдэр бүри олошоржо байна. Шэн габьяата хэрэгүүдэй түлөө, гайхамшагта баатаршалгануудай түлөө, коммунис ажалай түлөө тэдэнэртэ иимэ үндэр нэрэ зэргэ олгогдоно ха юм. Эдэмнай ёһоороо коммунизм байгуулагшад гээшэ бшуу. Мүнөө үеымнай шэнжэ шанар эгээл иимэ. Коммунизм байгуулжа байһанаараа, коммунизм байгуулагшадаараа мүнөө үемнай алдартай, түүхэтэй, гайхамшагтай. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүшынхеэ иимэ һайхан үе саг манай Эхэ орон дотор мүндэлэн манданхай. Литературада мүнөөнэй үе сагые зураглаха гээшэ коммунизм байгуулгые, коммунизм байгуулагшадые уран һайханай онол аргаар зураглаха гэһэн гүн удхатай.

Теэд зарим уран зохёолшод литературада мүнөөнэй үе сагые зураглаха талаар нэгэ буруу ойлгомжо баримталдаг. Тэдэнэр юун гэжэ номнодог бэ гэхэдэ, мүнөөнэй үе сагые зураглаха гээшэ эгээл мүнөө үедэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай, мүнөөдэрэй хүнүүд тухай, коммунис ажалай баатарнууд болон коллективүүд тухай бэшэхэ гэһэн удхатай бэшэ юм, харин үни галабта үнгэрһэн үйлэ хэрэгүүдые мүнөөнэй хүнэй «нюдөөр хараад, шэхээр шагнаад», мүнөөнэй хүнэй үзэл бодолые баримталан зураглаа һаа, баһал мүнөөнэй үе саг тухай бэшэһэн удхатай гэхэ мэтын үгэ тэдэнэр тараадаг. Иимэ һанамжые зүбшөөхын аргагүй. Энэ хадаа литературада мүнөөнэй үе саг зураглаха тухай ойлгомжые уран зохёолой удха шанар тухай ойлгомжотой худхаһан ушар хэбэртэй. Ямаршье уран зохёол, бүри эртэ урда сагта болоһон үйлэ хэрэгүүд тухай зураглаһаншье байгаа һаа мүнөө үеын хүнүүдтэ удха шанарай ухаан бодолой ямар нэгэн ойлгууламжа үгэхөөр, хүмүүжүүлхы үүргэтэй байха зэргэтэй.

Тиигэбэшье, мүнөө үеын ажабайдалые зураглаһан, мүнөөнэй хүнүүд тухай, коммунизм байгуулагшад тухай бэшэгдэһэн уран зохёолнууд жэшээлэшэгүй ехэ удха шанартай байһаниинь арсалтагүй. Тиимэһээ коммунизм байгуулгынгаа гайхамшагта һайхан үе сагые үнэн зүбөөр, эли тодоор, уран хурсаар зураглахыень зохёолшодһоо уншагшад эринэ. Энэ зорилгоёо шадамар бэрхээр бэелүүлхын тулада уран зохёолшод ажабайдалые үдэр бүри гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэхэ, тэрээнтэй үргэнөөр танилсаха, энэ ажабайдалаар ажаһууха уялгатай. Ажабайдалай гүн худар дайшалхы ёһоор нэбтэрэн орохо, ажабайдалда үдэр бүри боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые ухамайлан ойлгохо, элишэлэн тодорхойлхо, ухаалан зураглаха гээшэ уран зохёолшодой шухалын шухала зорилго болоно.

Буряад литературын баһа нэгэ ехэхэн дутагдал юуб гэхэдэ, олохон зохёолнууд уран һайханайнгаа шанарай талаар һулахан байна. Уран зохёолшод энэ асуудалда мүн лэ ехэ анхарал хандуулха, мэргэжэл шадабаряа эрид һайжаруулха, уран һайханайнгаа онол аргые нарижуулха, гуурһаяа улам хурсадхаха болоно. Тиигээгүй һаа, творческо амжалтаяа арьбадхаха бэрхэтэй бшуу. Мүнөө үеын шухалын шухала темэдэ зорюулагдаһан болобошье, уншагшадай ухаан бодолые хүдэлгэмэ, улаан зүрхые уяруулма ирагуу найруулгатайгаар, уран хурсаар, оньһон бэрхээр бэшэгдээгүй зохёол совет уншагшадай дура буляажа шадахагүй байһаниинь лабтай. Удха маяг хоёр хоорондоо таһаршагүй холбоотой. Ном соогоо энэ хоёрые нягтаар найруулан холбожо шадаһан уран зохёолшо амжалта хэзээшье туйлаха байха.

КПСС-эй XXII съездын баталан абаһан, коммунизм байгуулгын түүхэтэ Программаар зэбсэгжэһэн, Буряад ороноймнай уран зохёолшодой хүндэтэй, харюусалгатай ажалдаа шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаха байһандань һэжэг түрэнэгүй.

...С. Хрущев Бразилиин ...иин делегацитай уулзаба

... КПСС-эй ЦК- ...тарь нүхэр Н. С. ...К-гай Генеральна ...уис Карлос Прес- ...толгойлогшо), БКП- ...д нүхэд Мигель ...Капистрану гэг- ...Бразилиин комму- ... Москвада бай- ...уулзалга хэбэ. ... БКП-гэй деле- ...олоһон хөөрэлдөөн ...байдалда үнгэрбэ. ...хы уласхоорон-

дын байдал ба коммунис хүдэлөөнэй асуудалнууд тушаа хоёр партинуудай нэгэ һанамжатай байһаниинь хөөрэлдөөнэй үедэ элирэн гараба. Марксистско-ленинскэ партинуудай хоорондохи аха дүүгэй харилсаае ба эб нэгэдэлые бэхижүүлхын болон һаналаа мэдэлсэхын тулада хоёр талаһаа уулзажа хөөрэлдэхэ гээшэ туһатайшье, шухалашье гэжэ Н. С. Хрущев Л. Престес хоёр тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Б. Н. Пономарев энэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба.

Бата нэгэдэлэй, баяр, омогорхолой оршон байдалда...

* * *

Д. С. Полянский һунгагшадаараа уулзаба

ПАВЛОВСК. (Алтайн хизаар), февралиин 23. (ТАСС). Мүнөөдэр Обь шадарай үргэн талын колхозууд ба совхозуудай ажалшад, Павловска һунгуулиин округой газар дайда дээрэ байһан хүдөө ажахын предприятинууд ба эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад Павловска Культурын байшангай зал соо олоороо сугларбад. Тэдэнэр хадаа РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар энэ округто бүридхэлдэ абтаһан, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Дмитрий Степанович Полянскитай уулзахаяа эндэ ерэһэн байна.

Депутадта кандидадайнгаа суглаанай президиумдэ гаража ерэхэдэнь, һунгагшад ехэ халуунаар угтан амаршалбад.

Этигэмжэтэ нюурта, Павловска үйлэдбэриин управлениин «Росси» колхозой түрүүлэгшэ Е. К. Полякована үгэ үгтэбэ. Д. С. Полянскиин гүрэнэй ехэ ажал ябуулга хэжэ байһан тухай тэрэ хөөрэжэ үгэбэ.

—Алтайн хизаарай таряашад депутадта кандидадаа һайн мэдэдэг,—гэжэ Е. К. Полякова хэлэнэ.—Дмитрий Степанович хадаа полевой хүдэлмэриин түлэг ябажа байха үедэ Алтайн колхозууд болон совхозуудай тарялан дээгүүр ябажа, шэнэ газар ашаглалгада, хооһон хуудам талые хубилгаха ажалда үгэ хэрэгээрээ туһалаа һэн. Мүнөө энэ дайда дээрэмнай ороохо тарянай, мяханай, һүнэй томо фабриканууд, түбхинэн нютагжаһан совхозууд ба колхозууд бии болонхой байна. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй кандидат нүхэр Полянскиин түлөө дуугаа үгэхые манай округой бүхы һунгагшадые уряалнаб.

«Комсомольский» совхозой комбайнер В. И. Коробицын, Ребрихинскэ үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Н. Г. Станцов, партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой свёкловод П. К. Криворотов, «Победа» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гахайшан Т. П. Крыцына, Павловска 11 жэлэй һургуулиин багша Р. Н. Сидорова, Ребрихинскэ дунда һургуулиин һурагша комсомолка Зоя Черникова, Павловска үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь И. М. Швец гэгшэд депутадта кандидат тухай хани халуунаар, үнэн зүрхэнһөө үгэ хэлэбэд.

Депутадта кандидадай үгэ хэлэхэдэ, суглаанда хабаадагшад хани халуунаар угтаба. Коммунизм байгуулгын агуу ехэ программа баталан абаһан партиин XXII съездын түүхэтэ удха шанар тухай, КПСС-эй ба үнэн сэхэ ленинец, эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэгшэ Никита Сергеевич толгойлогшотой ленинскэ Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро ябажа, совет арадай туйлаһан тон ехэ амжалтанууд тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Д. С. Полянский КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүд тухай, ороной арадай ажахые партиин зүгһөө хүтэлбэрые һайжаруулха тухай хэлэбэ. Депутадта кандидадай хэлэһэн үгынь эхэнхи хуби хүдөө ажахын асуудалнуудта, орооһо таряа, мяха, һү ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые ехээр абадаг болохо ябадалда зорюулагдаба.

Хани халуун ба үнэн зүрхэнэй үгэ хэлэһэнэйнь түлөө эндэ суглараагшадта тэрэ халуун баяр хүргэлгөөр үгэеэ дүүргэбэ. Хүсэ шадалаа гамнахагүйб, Россин Федерациин Верховно Соведэй депутадай үндэр нэрэ зэргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дээрэ үргэжэ ябахаб гэжэ нүхэр Полянский һунгагшадые найдуулба.

Г. И. ВОРОНОВ һунгагшадаараа уулзаба

КАЛАЧ, (Воронежско область), февралиин 24. (ТАСС). Калач гэжэ ородой хуушанай город һайндэрэй шэнжэ түхэлтэй болонхой байна. Калачеевскэ һунгуулиин округой ажалшадай эльгээһэн колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд эндэ сугларанхай. Тэдэнэр үдэрынь «Октябрь» кинотеатр соо Россин Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Геннадий Иванович Вороновтой уулзалга хэбэ. Тэрэнэй президиумдэ гаража ерэхэдэнь, суглаанда хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Этигэмжэтэ нюур — «Калачеевский» совхозой директор П. В. Кучеренко эгээ түрүүшээр үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа таряашадай, малшадай, механизаторнуудай ехэ амжалта тухай, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон хүдөөгэй ажалшадай ажалай болон политическэ ехэ дэбжэлтэ тухай хэлэбэ. Тиигээд нүхэр Кучеренко Г. И. Вороновой ажабайдалай ... тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

«Путь к коммунизму» колхозой һаалишан О. А. Четверикова зүрхэ сэдьхэл доһолгомо үгэ хэлэбэ.

— Мартын 3-най ехэ һайндэргэ бидэнэр РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта өөһэдынгөө дэбжүүлһэн кандидадай түлөө, өөһэдынгөө һайн һайхан ерээдүйн түлөө, газар дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө дуугаа нэгэн һаналаар үгэхэбди,—гэжэ нүхэр Четверикова хэлэбэ.

—Һунгагшад нүхэр Вороновые һайн мэдэхэ,—гэжэ Калачеевскэ үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь И. Н. Зюзем мэдүүлбэ.—Нүхэр Воронов нэгэнтэ бэшэ Воронежско область ерэжэ, колхозууд ба совхозуудаар ябажа, хүдөө ажахые һайжаруулха талаар үнэтэ зүбшөөл, заабаринуудые үгэдэг байгаа.

Манинска больницын врач Л. И. Мякушев, комсомолка Нина Шипилова, КПСС-эй Воронежскэ хүдөөгэй обкомой нэгэдэхи секретарь С. Д. Хитров гэгшэд суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэл тухай тэдэнэр үгэ хэлээд, һунгалтын үдэр коммунис партиин ба советскэ арадай үнэн сэхэ хүбүүн нүхэр Г. И. Вороновой түлөө нэгэн һаналаар дуугаа үгэхыень һунгагшадые уряалба.

Депутадта кандидат Г. И. Вороновой үгэ хэлэхэдэ, эндэ сугларагшад ехэ халуунаар угтабад. Нүхэр Воронов хадаа КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүд ба долоон жэлэй табадахи жэлдэ хүдөө ажахын ажалшадай зорилгонууд тухай илангаяа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Ехэ этигэл найдабари өөртэнь үзүүлһэнэйнь түлөө үнэн зүрхэнэй баяр һунгагшадта хүргөөд, коммунизм байгуулхын түлөө хүсэ шадалаа гамнахагүйб гэжэ Г. И. Воронов хэлэбэ.

Олоной этигэл найдабари ехэ

Улаан-Үдын Пионернүүдэй байшан. Үдэшын 7 саг. Олоной этигэл найдабарида хүртэһэн, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Улаан-Үдын городской Соведэй, районно Соведэй депутадуудта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн хүнүүдтэй уулзахаяа һунгагшад ерэнхэй.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн **Олег Владимирович Макеев** гэгшын этигэмжэтэ нюур Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын комплексно институдай сотрудник Д. Б. Базаров түрүүлэн үгэ хэлэбэ.

— Олег Владимирович Макеев 1915 ондо Хяагта городто алба хаагшын бүлэдэ түрэһэн. Дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр счетоводоор, складые даагшаар ажаллаа. 1940 ондо нүхэр Макеев Эрхүүгэй университет дүүргээд, аспирантурада ороо һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ Олег Владимирович Совет Армида алба хээ, 1944 ондо КПСС-эй гэшүүн болобо. Дайшалхы габьягай түлөө олон орден, медальнуудаар шагнагданхай. Армиин албанһаа ерэһэнэйнгээ һүүлээр тэрэ аспирантурадаа һуралсалаа үргэлжэлүүлжэ, Эрхүүгэй университедтэ ахалагша багшаар хүдэлхэ зуураа, хүрьһэ шэнжэлэлгын кафедрын доцентын нэрэ зэргэтэй болобо. 1949 ондо нүхэр Макеев диссертаци барижа, геолого-минералогическа эрдэмэй кандидадай, һүүлдэнь 1958 ондо докторой нэрэ зэргэдэ хүртөө. 1958 онһоо хойшо Олег Владимирович Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын комплексно институдта ажаллажа, мүнөө үень институдай директор болонхой. Нүхэр Макеев эрдэм-шэнжэлэлгын ехэхэн хүдэлмэри хэдэг, хүрьһэнэй бии бололго, географиин талаар 40 гаран научна хүдэлмэри бэшээ. Олег Владимирович гансал эрдэмтэн бэшэ, ниитын эдэбхитэй ажал ябуулагша юм, — гээд нүхэр Базаров тэмдэглэбэ.

Удаань нэрьемэ альга ташалган доро **Олег Владимирович Макеевтэ** үгэ үгтэнэ.

— Иимэ ехэ этигэл найдабари намда үзүүлһэндэтнай тон баясанаб,—гэжэ тэрэ хэлэхэ зуураа, Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын комплексно институдай һүүлэй үедэ хэһэн хүдэлмэри тухай тобшохоноор хөөрэбэ. Ажалшадай эрилтэдэ энэрхы сэдьхэлээр хандажа, этигэл найдабарииень харюулхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо байһанаа мэдүүлээ.

Тэрэнэй һүүлдэ удаадахи этигэмжэтэ нюур, гүрэнэй банкын главна бухгалтер Юринская үгэ хэлэхэдээ, Олег Владимирович Макеев хадаа залуу үетэниие оролдосотойгоор һургадаг хүн гэжэ хөөрэбэ.

Мүн Улаан-Үдын городской Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн хүнүүд, уран зураашa **Илья Хабич Алтаев,** хилээмэнэй комбинадай мастер **Агафья Федотовна Вдовина,** ажалшадай депутадуудай Советскэ районой Соведтэ кандидадууд — **Николай Родионович Болотов** (хилээмэнэй комбинадай директор), **Юрий Александрович Патрушев** («Труд» фабрикын директор) гэгшэдэй һунгагшадтаяа уулзалга баярай оршон байдалда үнгэрбэ.

Һунгагшад пенсионер Иванов, Камышина, хүдэлмэришэн Комиссарова гэгшэд кандидадуудтаа захяа үгэхэдөө, городоо ногооруулга үшөө муугаар хэгдэнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Г. Дашабылов.

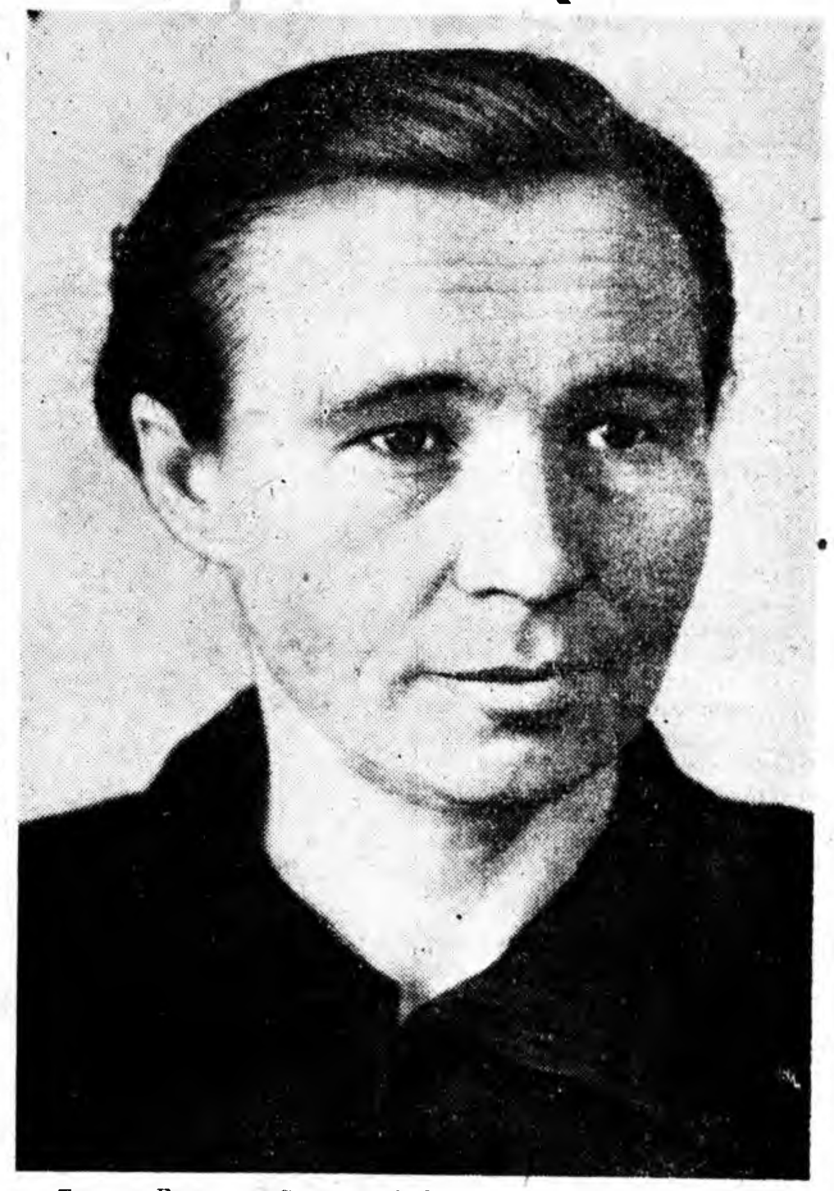

Зураг дээрэ: БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Олег Владимирович Макеев (дундань) һунгагшадтаяа хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат

СИНЦОВА Таисия Егоровна

Таисия Егоровна Синцова 1926 ондо, Кировскэ областиин Свечинскэ районой Адовшино тосхондо таряашанай бүлэ соо түрэһэн юм.

Эсэгэнь эртэ наһа баража, эхэтэеэ болон аха дүүнэртэеэ Улаан-Үдэ нүүжэ ерээ бэлэй. Эндэ һургуулида ороо. Дунда һургуулиин долоон класс дүүргэмсээрээ үйлэдбэриин мэргэжэл оложо абахаар шиидэжэ, фабрично-заводской һургуулида ороһон байна.

Вагон заһабарилха слесариин мэргэжэл абаһанай һүүлээр Т. Е. Синцова Улаан-Үдэ станциин дэргэдэхи вагонно деподо хүдэлжэ эхилээ. Тэрэ гэһээр хорин жэлэй турша дотор нэгэл предприяти дээрэ таһалгаряагүйгөөр ажаллана: вагон заһабарилха слесареэр, техническэ хиналтын пунктда шалгагшаар, тормоз заһабарилха слесареэр хүдэлөө. Ямаршье ажал дээрэ ябахадаа, даалгагдаһан уялгануудтаа хододоо үнэн сэхээр хандажа, бүхы эрдэм мэдэсэ болон бэлиг шадабаряа сүм зорюулдаг байха юм. Үйлэдбэриингөө даалгабариис хододоо 120—150 процент дүүргэдэг.

Таисия Егоровнагай үшөө онсо шанар шэнжэнь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа дүй дүршэлөө өөртөө хаагаад лэ ябадаггүй, харин залуу хүдэлмэришэдтэ ехэ абьяастайгаар дамжуулан үгэдэг юм. Тэрэ хадаа 10 гаран слесарь-автоматчигуудые һурган бэлэдхээ.

1961 ондо Т. Е. Синцовада коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. Мүн «Түмэр харгын транспортын социалис мүрысөөнэй отличник» гэһэн тэмдэгээр шагнагданхай.

Таисия Егоровна — партийнабэшэ эдэбхитэ мүн. Тэрэ хадаа коллективэйнгээ ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, профгрупоргоор һунгагдаһан байна. Вагоннигуудай дунда ехэ хүндэтэй.

Улаан-Үдэ станциин вагонно депогой хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техникүүд, Буряадай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай һургагшанар болон оюутан РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Улаан-Үдын һунгуулиин 782 округһоо Таисия Егоровна Синцовае хамтынгаа суглаанууд дээрэ нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна.

Республикын колхоз, совхозуудта хурьгадай абтажа байһан тухай

1963 оной февралиин 20-ной мэдээн

Управленинүүд	Энэ үе соо хонидой түрэһэниинь	Бүхы эхэ хонидой хурьгалһаниинь (процентээр)	Хурьгадай гарзалһаниинь (процентээр)
Баргажанай	34222	61	0,6
Түнхэнэй	17486	78	1,9
Кабанскын	5417	69	1,8
Зэдын	94774	83	4,8
Хориин	96354	77	2,9
Мухар-Шэбэрэй	80230	77	2,8
Улаан-Үдын	38310	81	2,8
Хяагтын	97547	71	7,0
Туршалгын станци	3775	69	2,5

Республикын колхоз, совхозуудта февралиин үнгэрһэн хоёрдохи арбан хоног соо хамта 77 мянган хурьгад абтаа. Харин жэлэй эхинһээ хойшо ажахынуудта бүхыдөө хахад миллион шахуу шэнэ түл абтаад, түлжүүлэгдэжэ байна.

Түл абалгаар Хориин, Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй колхоз, совхозууд түрүүлжэ ябанхай. Һүүлэй үедэ Улаан-Үдыншье управлениин ажахынуудта хурьгад муу бэшээр абтажа байна гэжэ тэмдэглэмээр. Зэдын хонишод жэлэй эхинһээ хойшо 100 мянга шахуу хурьга абаһан аад, тэдэнээ гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй. Үнгэрэгшэ 10 хоног соо эндэхид 1700 хурьга гарзалуулаа гэхэ гү, али бүхы абтаһан хурьгадайнгаа 5 процент шахууень хоролтодо оруулба.

Ажахынуудта хурьгадай абтажа эхилһээр 50 гаран хоног үнгэрөө. Энэмнай эхэ хонидой хоёрдохёо ототой болохо саг шуу. Байгша ондо колхоз, совхозуудта түл абалга яһала эмхитэйгээр үнгэржэ, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо һураггүй олон хурьгад абтаа ха юм. Тиигэбэшье, хонидой һубайрха ушар үшөөл хүсэд усадхагдаагүй байна. Жэшээлхэдэ, искусственна үрэжүүлгэ хэгдээ гэжэ мэдээ үгтэһэнэй ёһоор, февралиин 20 болотор түрэжэ дүүрэхэ хонидой аяар 145,5 мянганиинь мүнөө хүрэтэр хурьгалаагүй. Илангаяа Баргажанай, Кабанскын управлениин колхоз, совхозуудта февралиин 20 болотор түрэхэ гэжэ хүлеэгдэһэн хонидойнь 35—40 процентнь һубайраа.

Хонин һүрэгые эрид олошоруулжа, эрхим шанартай ноохо, мяха ехээр абаха хэрэгтэнь хонишодые урмашуулхын тула СССР-эй Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол гаргажа, колхозуудай хонишодой бригадануудта нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ дүрим тодорхойлжо үгэһэн байна.

Зуун эхэ хонин бүриһөө 95-һаа 100 хүрэтэр хурьга абажа, эхэһээнь һалгаатар түлжүүлбэл, 95-һаа үлүү гараһан арбан хурьган бүхэнэй нэгэниинь хонишодто үгтэхэ. Харин зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга түлжүүлжэ, эхэһээнь һалгаагаад байбалнь, 100-һаа үлүү абтаһан табан хурьган бүхэнэй нэгыень хонишод өөһэдөө абаха юм. Жэл соо бүхы эхэ хонидой, түлгэ, эхэһээ һалгаагдаһан хурьгадайнгаа 97 процентые гарза хоролтогүйгөөр харууһалбал, 97-һоо үлүү байһан хонид, хурьгадайнгаа хахадыень малшад өөһэдөө абаха.

Энээнэй ашаар хонидой тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Үйлэдбэриин управленинүүдэй, гүрэнэй станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд тус тогтоолой удха шанарые хонишодто һайса ойлгуулжа, отара, бригаданануудта хони, хурьгадай тоо бүридхэлые гүримшүүлхэ, ажалайнь нэмэлтэ түлөөһые хаһа сагтань үгэхэ уялгатай.

Арадай кандидадууд

Ажал хүниие алдаршуулдаг

hүниин тэн үнгэржэ, арбан таба минутагүй час болохоёо байба. Хоёрдохи халаанайхид ажалаа дүүргэжэ, гэртээ харихань. Гурбадахи халаанда хүдэлмэрилхэеэ ерээд байhан дүүрэн сагаан шарайтай, наhажаал эхэнэр үни хада ерэнхэй, конвейерэйнгээ бүхы оньhонуудые, баанхануудта хэгдэхэ хэршэмэл мяханайнгаа хэмжүүрые шалгана. Игэжэ байха зуураа, гурбадахи халаанайхид ходо нормоёо дүүргэнэгүй гэhэн үгэ хүүрэй гарадаг тухай hанаандаа оруулна. Тиимэ байха ёhогүй. Минии бригада энэ неделидэ гурбадахи халаанда хүдэлхэдөө нормоёо нэгэл дахин дүүргээгүй. Тэрээндэмнай шалтагаан байгаа — хэршэмэл мяхан дуталдаа hэн. Энээн тухай үсэгэлдэр басагадтаяа хөөрэлдөө hэм.

Пигэhээр байтарнь бригадынь басагад бултадаа энеэдэтэй наадатайнууд шууялдаhаар орожо ерэбэ.

— Мария Васильевна, яахадаа иимэ эртүүр ерэгшэбтэ, амархагүй, —гэжэ басагадай нэгэн hаналаа зобонгёор хэлэбэ.

— Яахабши даа, Лида. «hураhан юумэ hураар татуулдаггүй» гэдэг. Хоёр нюдөөрөө бүхы юумэеэ шалгаагүйдөө hанаамни дүүрэнэгүй, — гэжэ бригадир урдаhаань хараад байтараа:

— Үсэгэлдэр хэлсэhэнэйнгээ ёhоор хаба шадалаа харуулаад үзэел,— гэбэ.

Согтой хухюун, солбон хүнгэн хорёод басагад сагаан халаадуудаа үмдэжэ, конвейерэйнгээ хоёр тээгүүр өөр өөрынгөө hуури шамдуухан эзэлбэд. Хүн бүхэнэй бэлэн болоhые мэдэхэдээ Мария Васильевна Безродных ошожо рубильнигаа даражархиба.

Конвейерэй лентэ урдажа, хооhон баанханууд hубарилдан, автомадай эрьюулгэ соогуур гараха зуураа хэршэгдэмэл мяхаар дүүргэгдээд лэ гарана. Конвейерэй хоёр тээгүүр зэргэлhэн хүдэлмэришэд баанха бүхэндэ перец, лаврово набшаhа гэхэ мэтэнүүдые хээд лэ саашалуулна. Мяха, өөхөөр дүүргэгдэhэн баанханууд конвейерэй нүгөө захын ехэ барабан соогуур гарахадаа хабхаглагдажа, халуун ууралаар болгогдохоёо автоклавуудта зөөгдэнэ.

Бригадирай сүлөөтэй байхын аргагүй. Конвейер, автомадайнгаа бүхы оньhонуудые адаглан шалгана. Нэгэ хэды болоод лэ конвейер дээрэhээ мяхатай баанхануудые абажа шэгнээдшье үзэнэ. Нэгэхэншье грамм дутуу гү, али үлүү байха ёhогүй ха юм.

Үглөөнэй дүрбэн час болохоёо байхада баанха хабхагладаг автомадай тоолуур дээрэ «12.500» гэhэн тоо гараад байба. Энээнине харахадаа Мария Васильевнагай шарайда баярай тэмдэг үзэгдэнэ. Теэд урмашаhан ажалынь нэгэ бага урагшагүйдэбэ.

Халаанай хүдэлмэриин түлэг дундаа ябажа байтар автомадай барабан соо харшаганаха абяан гаража, хабхалагдаагүй баанханууд гаража эхилбэ. Конвейер тэрэ дарыдаа байлгагдаба.

— Юун болооб,— гэжэ Ольга Кожина тэндэhээ мэгдүүгээр бригадирайнгаа хажууда гүйжэ ерэнэ.

— Автомаднай эбдэрээ.

— Яаха гээшэб?

hүни. Завод соонь нэгэшье заhабарилагша байхагүй, тэрэнние гэрhээнь асартар хэды саг үнгэрхэб. Нормо хоёрдохеё дүүргэгдэхэгүйнь.

Мария Васильевна удаантшье бодожо байнгүй, бригадынгаа басагадтай хахад часай туршада автомадайнгаа эбдэрhэн ролигые заhаад, хүдэлмэреэ дахяад үргэлжэлүүлжэ шадаа.

Үглөөгүүр. 8 часта халаанай дүүрэхэдэ, автомадай тоолуур дээрэ «24.800» гэhэн тоо гараба. Ондоогоор хэлэбэл, нормын дүүргэлтэ 113 процент болобо.

Ажалдаа эртэлэн ерэhэн цехэй начальник нүхэр Овсянкин hүниин халаанайхидай түйлаhан амжалтаар урмашан:

—Танай шадахагүй юумэн үгы. Конвейер дээгүүр урилдан ерэжэ байhан мянга түмэн баанханууд наярхай таhин буужа байгаа бэлэй.

— Фамилишни хэн бэлэй,—гээд эндэ асарhан наhажаал эхэнэр илдамханаар асууба.

— Безродных.

— Зай, Маша Безродных. Шимни эндэ хүдэлмэрилдэг болохош. Конвейер дээгүүр ерэжэ байhан баанхануудые тодожо абаад, номернуудаарнь илгаад, нүгөөдэ конвейер дээрэ ажаллажа байhан хүнүүдтэ дамжуулхаш.

— Ойлгосотой гү, Маша? — гээд мастер үшөө дахин асууба.

—Ойлгосотой, — гэжэ хэлээд Маша столой саада тээ хүдэлмэрилжэ байhан хоёр эхэнэртэл адляар шүрдэгэрхэн гарнуудаараа урилдан ерэhэн баанхануудые тодон абажа эхилээ hэн...

Тэрэ гэhээр хори гаран жэл үнгэржэ, Мария Васильевна дүшэеэ шахажа ябана. Үнгэрhэн үе соо энэ юрын хүдэлмэришэ эхэнэрэй ажабайдалда хэды ехэ хубилалта болооб! hаяын үдэрнүүдэй нэгэндэ зарлагдаhан мяханай комбинадай хүдэлмэришэдэй суглааншье энээхэн асуудалда харюу боломоор.

Эбдэрhэн автомадаа заhаа байнат. Хорин таба мянга шахуу баанха гаргабалта. Энэ дарыдаа улаан самбарта бэшэхэбди. Амаршалнаб,—гэжэ байгаад Мария Васильевнагай гарые шангаар адхаба.

— Оролдоод байхада юуншье хэгдэхэ ха юм. Оролдохол хэрэгтэй...

***

Шуhата дайнай гал дүлэнэй эгээл ехээр соробхилhон газар — Волгоградта болоhон байлдааhаа хойшо хорин жэл гүйсэбэ. Тэрэ амжалта хүнгэхэнөөр туйлагдаагүй hэн.

hанаад үзэел, хоёр арбан жэл үнгэрөөшье hаань, 1942—43 онуудай үбэлые, тэрэ хүшэр хүндэ сагые мартажа болохо аал? Үгы даа, тэрэ хатуу сагай сэрэгшэн, тылдэ ажал хэжэ ябаhан хүн хэзээдэшье мартахагүй.

Тэрэ бэрхэтэй сагта hургуулида hураха арга сүлөөтэй үхибүүдшье үсөөн hэн. Багадаа эхэ, эсэгэhээ гээгдэhэн, арбан дүрбэтэйхэн Маша басаган ажал хэжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалагшадтаа туhалха баатай болоо.

Мяха-консервын комбинат. Мантан томо корпусууд тэрэ хатуу үбэлэй хүйтэнэй уурал манан соо Машада hүртэйгөөр үзэгдэбэ. Комбинадай кадрнуудай таhагhаа дахуулжа ерэhэн наhажаал эхэнэр Машые хүтэлhөөр, консервнэ заводой үйлэдбэриин гол цехтэ оруулба.

Суглаан дээрэ комбинадта баhал олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ байhан хүнүүд Буряадайнгаа АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Безродных гэгшые дэбжүүлхэдээ, тэрээн тухай магтаал hайшаалай үгэнүүдые хэлэhэн, этигэл найдабарииемнай харюулжа шадаха хүн энэ гэжэ сэхэ зааhан байна.

Суглаанай hүүлээр Мария Васильевна гэртээ ерээд хэхэ, барихашье юумэеэ оложо ядаа hэн. Унтахаяашье хэбтэхэдэнь, элдэб олон бодол толгой сооhоонь таhарнагүй. Ямар олон нүхэдынь тэрээндэ ямар ехэ этигэл найдабари үзүүлбэ гээшэб? «Энээниень харюулжа шадаха гүб?» — гэжэ өөртөө этигэжэ ядан, удаан хэбтэбэ.

«...Хорин жэлэй саада тээ баанхануудые тодогшоор хүдэлжэ эхилээб. Мүнөө ямар ондоо саг болооб. Машина, техникын хүсэн даншье гайхалтай, хүнүүдшье ургана, хубилна. Бишье хэдэн мэргэжэл шудаланхайб, консервнэ үйлэдбэридэ минии шадахагүй ажал, нээрээшье, үгыл ха даа. Нёдондо намар «Социалис мүрысөөндэ шалгарагша» гэhэн тэмдэг барюулхадань «долоон жэлэйнгээ даалгабарие зургаан жэл соо дүүргэхэбди» гэжэ хэлээ hэм. Хэлэhэндээ хүрэхэ ойртообди. Басагадни шадаха. hонин байна даа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн Мария Васильевна Безродных, үнэн сэхэ ажалаараа алдаршаhан хүнүүдэй нэгэн, нүхэдэйнгөө этигэл найдабарие нэрэ хүндэтэйгөөр харюулхал байха даа.

Б. ДАШИЕВ.

Партийна, гүрэнэй хиналта шалгалтаар хэмжээ абтана

hаяхан Хүртэйн леспромхозой партийна хамтын суглаан болобо. Партийна, гүрэнэй хиналта тухай асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дэлгэрэнгы шиидхэбэри абтаба.

Эндэхи ажахын бүхы hалбаринуудые хинажа байхаар партийна, гүрэнэй хиналтын 4 пост бии болгогдоо.

Нэгэдэхи постнь продукци ямар шанартайгаар гаргажа байhые хинажа байха юм. Постын түрүүлэгшээр КПСС-эй гэшүүн нүхэр Кривошеев hунгагдаа.

Хоёрдохи постнь шэнэ техникэ болон механизмуудые үйлэдбэридөө hайнаар, зүбөөр хэрэглэхын түлөө тэмсэхэ байна. Тус комиссиин түрүүлэгшээр КПСС-эй гэшүүн нүхэр Алдошин баталагдаа.

Гурбадахи постнь ажал хүдэлмэри дээрэ усал болохогүйн тула оролдохо үүргэтэй. Постын түрүүлэгшэ КПСС-эй гэшүүн нүхэр Устинов болобо.

Дүрбэдэхи постнь (түрүүлэгшэ нүхэр Сергеев) ОРС-ын ажал хүдэлмэри хинан шалгажа байха уялгатай.

Эдэ постнууд ажал хүдэлмэриингөө түсэб табяа.

А. РОДИОНОВ,
Загарайн промышленна парткомой секретариин орлогшо.

Шэнэ уялга абаба

Коммунис ажалай түлөө мүрысэгшэдэй слет hаяхан Хандагатайн леспромхоздо үнгэргэгдэбэ. Эндэхи 1,5 мянган шахуу модо бэлэдхэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, ажалдаа шэнэ ёhоор хандадаг болохо, шэнэ ёhоор ажаhууха гэhэн уялга абаад, тэрэнээ бодотоор бэелүүлхын түлөө оролдожо байнхай. Леспромхозой хэдэн зуугаад түрүүшүүл коммунис ажалай ударнигай нэрэ солотой болоhон, энэ нэрэеэ үдэр бүриингөө ажал хэрэгээр харюулнад.

Предприятиингаа хүдэлмэришэдэй нёдондо жэлэй ажалай дүн согсолhон, мүн саашанхи зорилгонуудые тодорхойлhон элидхэл леспромхозой директор нүхэр Тугутов хэбэ. 1962 оной түсэбые hайнаар дүүргэhэн тус леспромхозойхид 17 мянган кубометр модо доодо складта зөөhэн, 22,8 мянган шпала хюрөөдэhэн байна. Энэ жэлэй январь соо 1,6 мянган кубометр модон түсэбhөө гадуур бэлэдхэгдээ.

Шпалозаводой коммунис ажалай халаанай мастер Афанасьев, доодо складай начальник Горяинова болон бусад хүдэлмэришэдэй зүгhөө үгэ хэлэжэ, абаhан уялгаяа хэр зэргээр дүүргэhэн, долоон жэлэй табадахи жэлдэ ямар уялгануудые абаhан тухайгаа мэдүүлбэ. Коммунис ажалай ударник, бага комплексно бригадын бригадир А. П. Кудряшов долоон жэлэйнгээ даабарие 5 жэл 4 hара дүүргэхэ гэhэн уялга бригадаараа абаабди гэжэ мэдүүлээ.

Т. Степанов.

Буряадай уран зохёолшодой дүрбэдэхи

АЖАБАЙДАЛТАЙ ХОЛ

БУРЯАДАЙ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ СОЮЗАЙ ПРАВЛЕНИИН ТҮРҮҮЛЭ... Н. Г. БАЛДАНОГОЙ ТООСООТО ЭЛИДХЭЛhЭЭ

Буряадай АССР-эй уран зохёолшодой III съездын болоhонhоо хойшо дүрбэн жэл үнгэрөө. Эдэ жэлнүүд манай ороной ажабайдалда гүнзэгы, түүхэтэ удха шанартай байгаа. Манай съездын ажал хүдэлмэри түүхэтэ XXII съездын — коммунизм байгуулагшадай съездын баталан абаhан Программын элшэтэ туяан доро үнгэрхэ байhаниинь бидэндэ, уран зохёолшодто, ойлгосотой. Энэ түүхэтэ Программа коммунизм байгуулжа байгаа хүнүүд тухай номуудаа бэшэхэ хэрэгтэмнай бидэниие урмашуулна. Нэгэ хүндэ шүтэн hүгэдэлгын хойшолонгуудые усадхажа, шэнээр, урма зоригтойгоор ажаллаха, зохёохо ажалаа эрхилхэ хэрэгтэмнай парти сэгнэшэгүй ехэ туhа хүргэжэ, ажалай шэнэ амжалтануудта зоригжуулна. Энэнэй гэршэнь хадаа мүнөө үе сагай асуудалаар манай республикын уран зохёолшодой бэшэhэн шэнэ шэнэ номууд болоно. Тоосоото 1958—62 онуудай туршада манай уран зохёолшодой эмхи ехэхэн ажал хээ. 1959 оной hүүл багта Эхэ оронойм-най ниислэл Москвада Буряадай литература, искусствын декада амжалтатайгаар үнгэргэгдөө hэн. Мүн 1960 оной зун Улаан-Үдэ хотодомнай РСФСР-эй уран зохёолшодой правлениин нүүдэл заседани нээгдэжэ, мэдээжэ уран зохёолшод — Соболев, Кассиль, Катаев, Сартаков болон бусадай халуун хабаадалгатайгаар, үндэр хэмжээндэ үнгэрөө бэлэй.

Дүрбэн жэлэй хугасаа соо бэшэгдэhэн, хэблэгдэhэн бүхы зохёолнуудаа хараад үзэхэдэ, литературамнай горитой амжалта туйлаhан байна. Тэрэшэлэн Буряадай уран зохёолшодой эмхиин гэшүүдэй зэргэшье нилээд нэмэжэ, мүнөө 37 хүн болонхой. Тоосоото үе соо олохон уран зохёолшод Союзай гэшүүд болоо. Залуу, бэлигтэй уран зохёолшод жэл ерэхэ бүри нэмэжэл байдаг гээшэ.

Үнгэрөөшэ дүрбэн жэлэй турша соо манай литература иимэ гол шэглэлтэйгээр хүгжөө гэбэл, уран hайханай үндэр хэмжээндэ бэшэгдэhэн зохёолнууд соогоо мүнөө сагайнгаа хүнүүдэй баатарлиг ажалые, сэдьхэл бодолые харуулха гэжэ оролдоhон байна. Манай уран зохёолшодой номуудай гол темэнь — аха дүүгэй хани харилсаан болоно. Олон шүлэг, поэмэ, повесть, рассказ, романууд соо ород, буряад арадуудай хани харилсаан, хани нүхэсэл гол hуури эзэлдэг. Тиихэдэ Буряадай уран зохёолшодой номууд гансашье Улаан-Үдэдэ бэшэ, Эрхүүдэ, Шэтэдэ, Новосибирскдэ болон Москвада жэлhээ жэлдэ оло олоор гаража байдаг. hүүлэй дүрбэн жэл соо 200-гаад гаран роман, повесть, поэмэ, шүлэгүүдэй сборник, пьесэ, рассказууд хэблэгдээ. Дунда жэшээгээр абабал, жэлдээ 50 ном болоно бшуу! Энэ хадаа манай литературын хэмжээнэйнгээ, шанарайнгаа талаар нилээд ургаhанай гэршэ мүн.

Мүн 1962 оной март hарада хүүгэдэй литературын асуудалаар зүблөөн болож, уран зохёолшо Гунга Чимитов hонирхолтой элидхэл хээ hэн. Тэрэл жэлэй апрель hарада буряад поэзиин гол шухала асуудалнуудаар зүблөөн болоо. Мүнөө прозын болон оршуулгын асуудалнуудаар зүблөө зарлахаар хараалжа байнхайбди.

Мүнөө үе сагай темэдэ зорюулагдаhан Барадий Мунгоновой «Харьялан урдаа Хёлгомнай», Ж. Балданжабоной «Дабаан» гэжэ романууд, мүн түүхэтэ Чимит Цыдендамбаевай Доржо Банзаров тухай трилогиин хоёрдохи ном, Дашарабдан Батожабайн «Төөригдэhэн хуби заяан», «Хуби заяан гэжэ бии гү?» гэhэн томо романууд тоосоото үе соо гараа. Москвада Буряадай литература, искусствын декадын болохо үедэ эдэ номууд hайн сэгнэлтэ абаhан байгаа. Мүн hаяхан Африкан Бальбуров «Зэдэлээтэ зэбэнүүд» гэжэ романаа түгэсхөөд, Москвада «Советская Россия» хэблэлээр гаргуулаа. Раиса Белоглазовагай роман гурба дахин хэблэгдээ, уншагшадта нилээд hонирхогдодог байна.

Литература ба искусствын арад зоной ажабайдалтай нягта холбоотой байха тухай партиин Центральна Комитедэй тогтоолнууд мүнөө сагай темые манай прозын гол темэ болгон абалгадань гүнзэгы удха шанартай байгаа. Имагтал партийна эмхинүүдэй хүтэлбэри доро литература хүгжэхэдөө, элдэб алдуу эндүүнүүдые алгасадаг, зоримгой, бэлигтэйгээр үе сагайнгаа эрилтэ хангама зохёолнуудые бүтээдэг байhаниинь хэрэг дээрэ нэгэтэ бэшэ харагдаа. Энэ талаар КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Ильичевой hаяхан хэhэн элидхэл тон hонирхолтой байна. Манайшье литературын жэшээ дээрэhээ абажа харахада, прозомнай поэзиhээ ходол гээгдэжэ ябадаг бэлэй. Энэнь манай литературын хүгжэлтын нэгэ тала баримталдаг байhанай гэршэ hэн. Буряадай партийна организациин халуун хабаадалгатайгаар энэ дутагдал усадхагдажа эхилээ бэлэй. 1959 ондо, хоёрдохи декадын урдахана, ганса Намсараев, Тумунов, Цыдендамбаев бэшэ, харин олохон шэнэ прозаигуудтай болоод байгаабди. Тэрэ тоодо мүнөө мэдээжэ болоhон Д. Батожабай, Б. Мунгонов, Ц. Дамдинжапов, Ц. Галанов болон бусад ороно. Нэгэ хүндэ шүтэн hүгэдэлгын үедэ бэлигтэй бүлэг прозаигууднай үгы хэгдэжэ, буряад прозын хүгжэлтэ нилээд удаарhан гээшэ. Харин табяад оной тэн багаар прозомнай хүл дээрээ гаража, хүшэ шадалаа дахин бусаагаа бэлэй. Мүнөө үе сагайнгаа асуудалые гол темэ болгожо hунгаа. Мүнөөнэй залуу хүнэй образуудые зураглаха туршалга Калашников болон Жамбалдоржиевай повестьнууд соо хэгдэнхэй. Уран зохёолшо Барадий Мунгонов хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаhан «Сагаан hара» гэжэ шэнэ повесть бэшэжэ дүүргээ. Колхозой хонишод тухай үнинэй эхилhэн романаа Цыдендамбаев... Цыденжаб Жимбиев «Байгал» журналда толилуулаа. Никифор Рыбко «Эрид эрьелтэ» гэжэ повестёо амяраа ном болгон хэблүүлээ. Мүнөө прозомнай поэзиhээ гээгдэхэеэ болёо гэжэ баталан хэлэхэ эрхэтэй болообди. Нүгөө талаhаа амжалтаар hанаагаа амарха үшөө эртэ. Дутуу дунданууд манай ажал хүдэлмэридэ бии, тэдээн тухайгаа энэ съездын трибунаhаа хэлсэхэ ёhотойбди. Прозын жанрнууд соо эгээн дайшалхынь гэжэ тоологдодог рассказда анхарал багаар хандуулагдана. Хоёр-гурбан рассказ бэшэжэрхёод, томо хэмжээнэй зохёолдо аhадаг ушар нэгэтэ бэшэ үзэгдэнэ. Бага хэмжээнэй прозын зохёолнуудай удха шанар тухай мартажа болохогүй. Өөhэдынгөө творчестводо ёhо тэдыгээр, хүнгэнөөр хандаhан, харюусалгаяа доошолуулhан ушар үзэгдэhөөр. Энэнэй жэшээнь Д. Батожабайн «hэшхэлшни хаанаб?» гэжэ тон hулахан повестиин хэблэгдэн гараhан ушар болоно. Мүн хүдэлмэришэн ангида зорюулагдаhан зохёолнууд хомор зандаа. Тиихэдэ манай прозын зохёолнууд олохон ушарта уран hайханай талаараа үндэр бэшэ хэмжээндэ бэшэгдэнэ. Буряадай уран зохёолшод номуудайнгаа идейнэ шэглэлые улам хурсадхажа, үгэ бүхэнөө hайса бодохо, найруулха уялгатай. Мүн уншагшадайнгаа алишье талааранаа ургаhые, коммунизм байгуулагшад байhаниие харааhаа алдаха эрхэгүйбди.

Манай буряад поэзи нилээд хүгжэнги поэзинүүдэй нэгэндэ тоологдомоор. Шүүмжэлэгшэдэй зохёолнууд соо революциин hүүлээрхи жэлнүүдэй, 30—40 онуудай, 50-яад оной тэн болоторхи поэзи тухай hонирхолтой шэнжэлэлгэ хэгдэнхэй. Харин табяад оной хоёрдохи хахадhаа хойшо манай поэзидэ үргэн дэлисээр ороhон бэлигтэй залуу поэдүүдэй номууд тухай шүүмжэлхы зохёолнуудай бэшэгдээгүй байhые тон шаналмаар. Табяад оной эхинhээ жараад он хүрэтэрхи арбаад жэлэй турша соо манай поэзиин хүгжэhэнэй эли бодо гэршэ болохо дунда үеын поэдүүдэй творчество тухай эндэ дэлгэрэнгыгээр хэлэлтэй гэжэ hанагдана. Намжилов болон Жимбиевэй түрүүшын шүлэгүүд уян зөөлэн аялгатай гэжэ тэмдэглэгдэдэг hэн. «Баян Нуга» гэжэ Ц. Жимбиевэй поэмэ юрын совет хүнэй ажал хүдэлмэриие зураглан харуулха талаар hайшаалтай жэшээ боложо үгөө hэн. Мүн энэ үедэ Дамба Жалсараевай публицистикын шэнжэтэй, уран гоё аялгатай шүлэгүүд олоной дунда таража, уншагшадай зүгhөө hайшаалда хүртөө. Нүхэд Жимбиев, Бадмаев, Жалсараев, Намжиловуудай хойноhоо бүри залуу үе болохо С. Ангабаев, А. Бадаев, Н. Дамдинов, Г. Чимитов гэгшэд поэзиимнай нугада орожо ерээ бэлэй. Нэгэ хүндэ шүтэн hүгэдэлгын хойшолонгуудые усадхан, орон доторoo ленинскэ ёhо гурим тогтоожо байhан 1953—1956 онуудта түрүүшынгээ номуудые гаргажа эхилhэн эдэ нүхэдэй түрүүшын алхамууд аха нүхэдэйхиhөө hураггүй хүнгэн байгаа. Эдэнэр бэлэн зүргэ харгыгаар дабшаа бшуу. Илангаяа Николай Дамдиновай бэшэhэн «Баргажан» гэжэ шүлэгүүдэй ном энэ талаhаа hонирхолтой жэшээ болож үгэнэ. Үлүү гоёолтогүйгөөр, ойлгосотой тодо үгөөр маниие тойрожо байгаа ажабайдалда түшэглэн бэшэhэн удха түгэс шүлэгүүдынь манай поэзиин хүгжэлтэдэ бага бэшэ нүлөө үзүүлээ. Мүн уран зохёолшодой Союзай правлени залуу поэдүүдэй творчествын хүгжэхэ хэрэгтэ туhалха зорилгоор тэдэнэй номуудые зүбшэн хэлсэдэг, саг үргэлжэ, шухала туhаламжа үзүүлдэг байhан гээшэ. Буряад поэзимнай үдэрhөө үдэртэ хүгжэжэ байна. Энэ талаар мүнөө хэблэгдэн гаража байгаа буряад поэзиин шэнэ антологи жэшээ болоно. Партиин XX съездhээ хойшонхи үе соо манай поэдүүд өөhэдынгөө творчествын уг үндэhэн, арадай шэнжэ, гол шэглэл тухайда шэбшэнэ, шэнэ үе сагай нүлөөе хараадаа абан, саашанхи хүгжэлтынгөө харааe тодорхойлдог болоо. Ч. Намжиловай «Алтан үлгы», Д. Жалсараевай «Алас үндэр зам», Ц. Бадмаевай «Үндэр хада», Ц. Жимбиевэй «Шүлэг минии — хүлэг» гэжэ номууд соо нэгэ хүндэ шүтэн hүгэдэдэг үеын хорото нүлөөhөө сэхэ шууд гараhанай эли бодо шэнжэ—юрын ажалша хүнүүдые, мүнөө үеынгөө амисхаалые харуулха hайшаалтай алхамууд хэгдэhэн байна.

hайшаамаар туйлалтануудай байбашье, поэзидэмнай алдуу дутуунууд үшөөл бии. Нэн түрүүн тон багаар, бүтээсэ багатайгаар хүдэлнэбди гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ч. Намжилов «Ташкентын дэбтэрhээ» hүүлдэ мүртэй шүлэгүүдые бэшээгүй, тиихэдэ Д. Жалсараев «Замай, сагай аянда» гэhэн шэнэ ном соогоо гол түлэб хуушан шүлэгүүдээ оруулаа. Бусадшье поэдүүд элдэб жанрнуудта халдаад, поэзиеэ анхарнагүй гээшэ ха. Ехэнхи ушарта манай поэдүүд шүлэгүүдтээ хайша хэрэгээр хандажа, бэлэн мүртэйгөөр тэдэнээ бүтээхэ гэжэ оролдодог байна. Буряад шүлэгэй формо тухай асуудал суглаан бүхэн дээрэ хэлсэгдэдэгшье hаа, мүнөө болоторoo шиидхэгдээгүй байhаар. Үльгэрэй гү, али ондоошье элдэб формонуудые хэрэглэхэ талаар зарим поэдүүд үндэhэгүй hэдэлгэнүүдые гаргана.

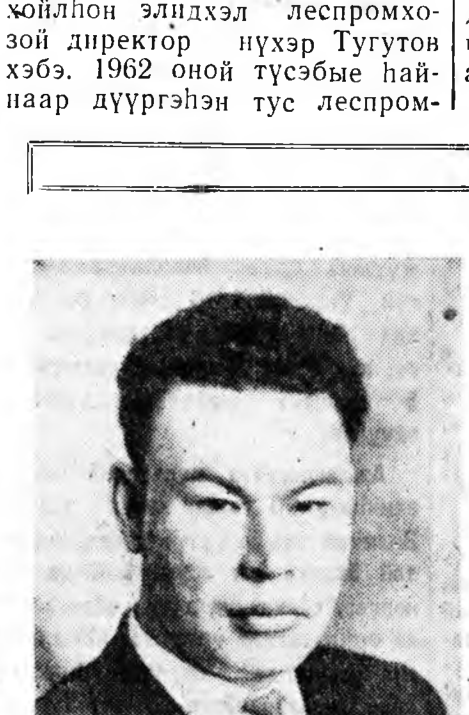
Хэрбээ манай поэзи болон прозо тоосоото үе саг соо нилээд хүгжөө гэжэ баясхалантайгаар тэмдэглэхэ байгаа hаа, драматурги тухай тиигэжэ хэлэхын аргагүй. Үнгэрhэн дүрбэн жэл соо Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай драмын театр буряад уран зохёолшодой долоон шэнэ пьесэ табяа. Хэрбээ эдэ 7 пьесын hайн шанартай, гүнзэгы удхатай байгаа hаань, муулар гомдолдо абтажа байхагүй бэлэйбди. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнь мүнөө үе сагай эрилтые хангажа бирахагүй, hула пьесэнүүд байшоо. Жэшээлхэдэ, Цырен Шагжинай «Сэлгеэхэн нютагайм сэнгэлигтэ» гэжэ пьесэ оройдоо хэдыхэн хоног соо табигдаа. «Нэгэ амисхалаар» гэжэ В. Халматовай пьесэ мүн лэ ехэ алдуу дутуунуудтай байгаа. Москвада болоhон Буряадай литература, искусствын декадаhаа хойшонхи саг соо Буряад драмын театр бүришье хүшэр байдалда оронхой. 1960—1961 оной сезон соо Ц. Шагжинай «hэшхэл»,

Жан Зиминэй ... жэ пьесэнүүд... 1961—1962 он... оройдоо хоёр ... пьесэ табигдаа... циин лейтенант... алишье талаар... комеди ороно. ... хада, Буряадай ... hүүлэй жэлнүү... болоогүй. Тохёо... рые усадхаха ... хёолшодой Союз... нистерствэтэй ... матургнуудай ... Мүн 1961 он... курс соносхогд... үрэ үгөөгүй. ... Ц. Шагжин, Д. ... лэб прозодо ор... дые бэшэнэгүй. ... тай байhан нүх... Бадмаев, Н. Дам... А. Жамбалдоржи... түрүүшынгээ пь... тай байhанда ур... пьесэ бэшэхэ hа... Республикымнай ... hонирхолтой пье... үнинэй. Тиимэ ... hаань, драматург... гаха хэрэгтэ уран... лени бүхы хүсэ ... хэ бэзэ гэжэ най...

Коммунис ... съездүүдэй түү... нүүдые дүүргэлт... нэй аша үрэ ха... литературоведени... болоно. Нэгэ хү... гын үедэ манай ... ратуроведенида ... хёолдоhон юм. ... ямаршье үндэhэг... дэдэг байгаа. Ар... мог болохо «Гэсэ... гаанаар хоригдо... «Буряад совет л... очеркнуудай» гар... лээд олон, hайн... хёолнууд, журна... буряад литератур... даар толилогдоо. ... новэй, В. Найдако... вай номууд hайш... дай аман үгын ... луулан хэблэхэ ... С. Балдаев, Л. ... шинова ехэ ажал... ряад совет лите... зорюулагдаhан ел... ряадай эрдэм-ша... дай эрдэмтэд ха... гэнэбди. Гэхэ зүү... тэды алдуу дуту... Хэды тиибэшье... биhан зорил... литературын ... манай эрдэмтэд ... на, оруулхашье... ратуроведенидэ ... мэжэ байнхай. ... хатов буряад ли... нирхолтой ном ... хэдэ заримдаа ... hэн сагай зохёо... шэнжэлхэ хэрэг... хандуулаад, мүн... рын асуудалнууд... газетэ болон жур... hануудта шэнэ ... жанруудаа бэшэнэ... рятии», «Буряад... Бурятии» газетэн... мүүжүүлхэ, залу... но-эстетическэ ... лүүлхэ хэрэгтэнь... туhалха, литер... али болохоор да...

Коммунизм ... юрын совет хүн... талаар баhал ех... бигданхай. Өөры... харюусалга ехэтэ... ложо, уран hайх... эрид дээшэлүүлжэ... эрилтэдэ харюуса... нуудые бэшэхэ г... уялга мүн. Комму... байгаа арад зоно... ригжуулан, дэлхэ... хан ерээдүйе — ... тан дууланhан зох... дэhэн бүхы совет... найшье буряад ли... оруулха байха ... набди.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд

ВЛАСОВ
Леонтий Владимирович —
КПСС-эй Буряадай обкомой хүдөө ажахын бюрогой түрүүлэгшын орлогшо.

УЛАДАЕВА
Мария Алексеевна —
Оймoрой совхозой hаалишан.

САБУРОВ
Леонид Павлович —
КПСС-эй Буряадай обкомой партийна комиссиин түрүүлэгшэ.

РЕНЧИНОВ
Пурбо Эрдынеевич —
Хориин совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь.

АНТОНЕНКО
Николай Тимофеевич —
Улаан-Үдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник.

БАЗ...
Вандан Б...
Баргажанай ... зуудай үйлэдб... ниин партком...

...РИСААГАА АЛИШЬЕ ТАЛАҺААНЬ БЭХИЖҮҮЛЭ!

...тературын үг ...рилго

...зохёолшо ...ДИНЖАПОВ.

...нуудтэ манай үндэ... хүгжэн бэхнжээ ...й хадаа ажабайда... ...үн ха юм. Онсолон ...дэ съезд хүрэтэр ..., поэмэнүүд, тоогүй ...уд бэшэгдэбэ. Энээ... литературын хүг... нэгэ хүндэ шүтэн ...haад хэhэн байха. ...оо ошоол. А. Сол... ...н Денисовичэй нэ... повесть соо тэрэ ...руулагданхай. Үн... ...гаа үлэгдэлтэй ...адаа, манай уран ...шадаа ямараар ...hэн асуудал урдаа ... зүбтэй. Мүнөөдэ... ...руулха гээшэ—ма... ...н шухала зорилго ... үе сагые зураглан Д. Батожабайн. Ч. ...ай, И. Калашнико... ...вай, А. Бальбуро... мүнөө үе сагай нү... ...э сэхэ хэлэхэ хэрэг... Ц. Галсановай, ...овагай поэмэнүүд, А. Жамбалдоржие... ...уд мүнөө үе сагайн... ...схалые элитээр ха... Уран зохёолшо бү... ...л шадабари мүнөө... сэдьхэлые, ажал хү... ...улhан байха зэргэ...

...тагдалаа ...ха шухала

...мжэлэгшэ ...НАЙДАКОВ.

... түлөө уран зохёо... гээшэбибди гэжэ хүн ...нэ ёhотой. Манай ...тельствын хүтэлбэ... литература болон ис... ябуулагшадтай уул... манай саашанхи хар... ...э ха юм. Манай бу... ...урада ондоо шэглэл ... ябадал ушараагүй, ...босороогүй зохёол... ...хэ ябадалнууд олон ...

...йн «Һэшхэлшни хаа... ...дамбаевай «Буряад ...стьнууд соо дутүү ...он. Тоолоhоной хэ... ...да ехэхэн саг ошохо. ...гаа харуулhан уран ... бэшэхэ уран зохёол... ...д энэ дутагдал усад... Зарим ушарта мэдээ... ...олшоднайшье муу ...уна. Жэшээ болгон ...баевай «Буряад ба... повестиие хаража ... зохёолойнь шэмэг... ...эр, гоё hайхан. Гэхэ ... дутуунууд олон үзэг...

...в «Ой соо табадахи ... водевиль соогоо ...hаниинь орой мэ... ...ыень хэлэхэдэ, энэ ... удха үгы бшуу. ...бүүдтэ зорюулаг... ...хэй Ц. Будаевай ...үүд» гэжэ ном ...е дуhал үгы ха ... ушар ябадалые ... байгаад тэсэхэ бу...

...д, манай анха... ...ришэн анги хажуу ... Энэ дутагдалаа ма... ...шод ойндоо хадуу... ...ун поэзиин талаар ...дундатайбди. Энэ ...ые ойндоо абангүй ...

Арадай аман үгэ—манай баялиг

Уран зохёолшо Ж. Балданжабон буряад үгынгөө баялигые шудалая гэжэ ехэл зүб тэмдэглэбэ, уряалба гээшэ. Энэ нүхэрэйнгөө халуун уряалые би бүримүhэн дэмжэнэб.

Һүүлэй жэлнүүдтэ бэшэгдэhэн повестьнуудай хэлые гүнзэгыгөөр хараха болоо hаа, дан адлинууд. С. Ангабаевай «Һайн даа, нүхэдни», Ц. Галановай «Дулмаадай» гэhэн повестьнууд дээрэ хэлээшэдэмни жэшээ болохо. Тиибэшье, эдэ повестьнуудай геройнууд тон ондоонууд ха юм.

Ц. Жимбиевэй «Үргэн талын дуунууд» гэhэн роман шүүhэлиг хэлээр бэшэгдэнхэй. Энээгээрээ уран зохёолшо уншагшадай дура сэдьхэлые татана бшуу. Залуу поэдүүдhээ Д. Дамбаев, Д. Улзытуев гэгшэд буряад хэлэнэйнгээ баялигые hайса мэдэдэг. Тиимэhээ тэдэнэй зохёолнууд үргэн олондо хүндэтэй бшуу.

Буряад арадайнгаа үльгэр, онтохо, дуунуудые, оньhон хошоо үгэнүүдые уран зохёолойнгоо хэлэнэй үндэhэн болгохо ёhотойбди.

Поэт **Ц. ГАЛСАНОВ.**

Дахин хэблэхэдэ яахаб...

Поэт **Д. МАДАСОН.**

Нэгэдэхи съезд дээрээ хайшан гээд hайн шүлэгүүдые бэшэхэб гэжэ хэлсээ hэмди. Тэрэ гэhэнhээ хойшо нилээдгүйхэн уhан урдаа, нилээдгүйхэншье уран зохёолнууд бэшэгдээ.

Мүнөөдэр болоод байхадаа хэзээ, хаана, хэн ямар зохёол бэшээ hэн хаб гэжэ заримдаа тоб байса мэдэдэггүйбди.

Бүрн үнидэ хэблэгдэhэн зохёолнуудые шэнэлэн, заhабари, нэмэлтэнүүдые оруулаад дахин хэблэдэг hаа hайн лэ байгаа.

Үшөө хэдыб даа сагай үнгэрхэдэ, мүнөө хуушарhан, шухаг зохёолнууд бүришье хомор болошохол.

Дуунай үгэнүүд хэрэгтэй

Хэдэн жэлэй саада тээ бэшэгдэhэн «Саяан үндэр ууламнай» гэhэн дуун арадай сээжэдэ мүнөөшье хүрэтэр үлэнхэй. Муу үгэтэй дуунуудта араднай өөрөө зохисотой үгэнүүдые тааруулдаг, hайн үгэтэй муу дуунуудта хүгжэм аялгыень найруулдаг. Мүнөөдэрэймнай зорилго—hайншье үгэтэй, хүгжэмтэй дуунуудые бэшэлгэ болоно.

Поэдүүд Ц. Галсанов, Д. Жалсараев, Ц. Жимбиев, Ч. Намжилов гэгшэдэй үгэнүүдтэ олохон дуунууд бэшэгдэнхэй. Тиибэшье, мүнөөдэр дуунай hайн үгэнүүд хомор.

Композитор **Ж. БАТУЕВ.**

Образууд, үйлэ хэрэгүүд адли болохоёо hанана

Һүүлэй жэлнүүдтэ бэшэгдэhэн повестьнуудые хаража үзэхэдэ, мүнөө үе сагаа харуулхал гэжэ ехэхэн оролдолго манай уран зохёолшод гаргаа байна. Энэнь ехэл hайшаалтай. Тиихын хирэндэ, энэ жанраар мүнөө үе сагайнгаа орёо асуудалнуудые тоб байса харуулжархиhан уран зохёолшо мүнөөдэр үгы шахуу.

Шүүмжэлэгшэ **Ц. ДУГАРНИМАЕВ.**

Д. Батожабайн «Һэшхэлшни хаанаб?», С. Ангабаевай «Һайн даа, нүхэдни», Ц. Шагжинай «Сэлмэг тэнгэри» гэhэн повестьнуудай гол геройнууд диилэнхидээ адлинууд: дээрэлхүү зантай түрүүлэгшэнэр, арюун сэбэр, нэгэшье дутуу дундагүй парторгнуудай хинамжа туhаламжаар дутуу дундануудаа заhанад. Ажабайдалнай үнэн дээрээ даншье тиимэ бэшэ ха. Ажахын, партийна хүтэлбэрилэгшэд эдэ повестьнууд соо халирхайгаар зураглагдана. Мүнөөдэрэймнай повестьнуудай дутагдал иимэл даа.

Хүдэлхэ, хүдэлхэ...

Поэзиин хэды урган hалбаржа байбашье, шүүмжэлэлэйнь тала нитээдгүй хожомдоно. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Нэгэ хүндэ шүтэлгын үедэ шүүмжэлхы зарим уялгатад литературын «газаа» тээ үлэшэhэн хохидолтой. Тиимэhээл энэ дутагдалаа мүнөө усадхахые оролдоно гээшэ бэзэбди. Мүнөө хүн бүхэмнай үсэд зорилготой хүдэлнэ. Ц.-А. Дугар-Нимаев революциин урда тээхи литературын хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэжэ байнхай. Манай поэдүүд, уран зохёолшод хубисхалай урда монгол, буряад, түбэд хэлэн дээрэ бэшэдэг hэн. Эдэ бүгэдые ойлгожо, мүнөө үеын уншагшадта харуулха шухала.

Шүүмжэлэгшэ **Г. ТУДЕНОВ.**

Би мүнөө буряад литературын хүгжэн hалбарhан үеые онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Октябриин хубисхалай урда, мүн хойношье Ц. Доной «Ой соо» гэhэн роман, Солбонэ Туя, мүн Дашинимаевай повестьнууд манай буряад литература байhан гэжэ гэршэлнэ. Базар Барадинай «Чойжил хатан», «Жэтдэн», «Сэнгэ баабай» гэхэ мэтын зохёолнууд дээрэ хэлэгдэhэнэй үшөө нэгэ гэршэ ха юм.

В. Найдаков, А. Уланов, Н. Шаракшинова, В. Махатов, С. Балдаев, А. Соктоев гэгшэд уран зохёолые, арадай аман үгые шэнжэлхэ зорилготой ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байнхай.

Энэ хэрэгтэнь ахамад үеын уран зохёолшод туhалха зэргэтэй. Доодо үе мэргэжэл шадабари ахамад уран зохёолшодhоо үльгэрлэн абаха жэшээтэй бшуу. Сэхыень хэлэхэдэ, шэнжэлхы удхатай шүүмжэлэлнүүд хомор.

Шүүмжэлхы эрдэмэй хүгжэн hалбарха хэрэгтэ газетэнүүд, журналнууд туhалха зэргэтэйл.

Хэлэнэйнгээ баялигые шудалха

Буряад хэлэмнай үгытэйшэг гээшэ аа гү гэжэ манай зарим нүхэд хэлсэдэг. Би энээниие нүхэднай түрэл хэлээ hайса мэдэхэгүй дээрэhээ тиинэ ха гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб. Энээн тушаа «Таби мянган үгэтэй ород, буряад хэлэнэй толи бэшэг хэблүүлээд байхадаа, үшөө 100 мянган үгэтэйе бэшэхэ аргатайб» — гэжэ эрдэмтэн К. М. Черемисов хэлээ hэн.

Уран зохёолшо **Ж. БАЛДАНЖАБОН.**

Манай ахамад уран зохёолшо Хоца Намсараев буряад үгын «уута» байhан гэжэ мэдэнэбди. Энэ нүхэрhөө үльгэр жэшээ абаха зэргэтэйбди. А. Жамбалдоржиевай «Цехэй одод» гэжэ нэрэтэй повесть болон рассказуудай согсолбори хэлэйнгээ талаар hайн гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мэдүүлэлэйнь байгуулга, унаган буряад үгэнүүд уран зохёолшын аргагүй хүсэтэй «буу зэбсэгынь» мүн болоно бшуу.

Буряад хэлэнэйнгээ баялигые шудалаял, нүхэдүүд.

Дуулаха дуран хүрэнэ

Мүнөө үеын поэдүүд 30-аад оной поэзиие ахирхан гэжэ тоолодог, үнэн дээрээ тиимэшье бэшэ. Сэхыень хэлэхэдэ, тэрэл үедэ бэшэгдэhэн шүлэгүүдhээ ангиин тэмсэлэй охнн бурьялан байдаг лэ! Ангиин тэмсэл соогуур бэшэгдэhэн шүлэгүүд өөрынгөө арюун уялгые дүүргэhэн байха. Тэрэл шүлэгүүдые бэшэhэн бидэнэртэ мүнөө сүлөөтэ сагта дуулаагүйдэ аргагүйл, дуулахадаа, үе сагайнгаа хүнэй үер бодол рүү шунгаагүйдэ аргагүйл! Мүнөө хүгшэрhэн хойноо гүн бодолой нарин утаhые харуулха гэжэ хүсөөшэмнай буруушье бэшэл даа, инаг дуран тухай бэшэхэ дуран хүрэнэ, юундэб гэхэдэ, залуудаа бэшэхэ сагнай манда байгаагүй юм.

Поэт **Ш. НИМБУЕВ.**

Ахамад уран зохёолшодойнгоо иигэжэ бэшэжэ байхада, манай доодо үеын поэдүүд Д. Дамбаев, Л. Тапхаев гэгшэд заримдаа яахадаа муу шүлэгүүдые бэшэгшэб? Залуу поэтесса Ц. Дондогой бэшэлгэндээ баhал яарана гээшэ ха. Б. Жанчиповай шүлэгүүд яhала hайнууд, тиибэшье түүхэйнүүд. Уран зохёолшодойнгоо мэргэжэл шадабариие зүбшэн хэлсэхэ булан «Байгал» журналдаа нээхэ бэшэ гүбди гэhэн дурадхал оруулнаб. Уран зохёолшодой союз муу шүлэгүүдые, рассказуудые тусхай ном боложо шадамаар гээд номой хэблэлдэ дурадхал бү оруулаг лэ.

Педииститудай эрдэмтэ багшанар И. Л. Дульбинов, Д. Д. Амоголонов, БКНИИ-гэй эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ А. И. Уланов гэгшэд заседаниин забhарлалгын үедэ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Поэзиимнай эдир наhан үнгэрөө

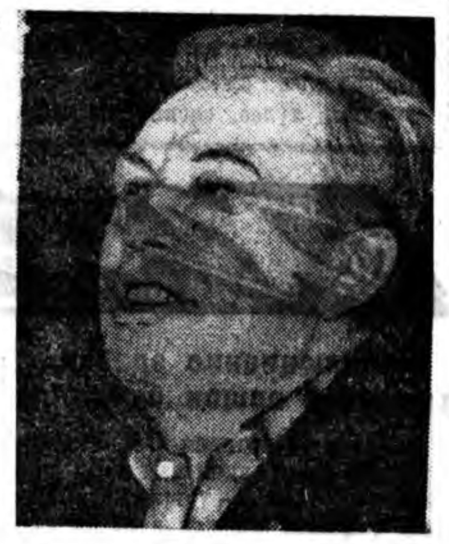
Поэтесса **Ц. ДОНДОКОВА.**

Мүнөөдэр съезд дээрээ онсо нэгэ иимэ асуудал зүбшэн хэлсэнэ гээшэ хабди: мүнөөдэр юун тухай бэшэхэбибди, хайшан гээд энэ зорилгоо бэелүүлхэбибди? Энээн тушаа манай буряад поэзиие абажа хараха болоо hаа даа, эдир наhамнай үни хада үнгэрhэн түүхэтэй. Шэнэ нэрэнүүдэй бии бололго энээнэй гэршэ мүн!

Залуу поэдүүд эршэтэйгээр ургажа ябана. Эдир наhаяа хүсэhэн манай поэзиин үглөөдэрэйнь үргэн харгы зам — ажабайдал! Энээниие бидэн мартаагүйбди.

Хүршэнэрэй халуун мэндэ

Хүршэ хүнүүд эбтэй эетэй hууха, бэе бэедээ айлшалалсажа байдаг гуримтай гээшэ aaб даа. Иимэл хани халуун хүршэ ёhоной харилсаан Эрхүүгэй болон Буряадай уран зохёолшодой хоорондо үни сагhаа хойшо байгаа, байхашье. Үргэн уужам России Федерациин уран зохёолшодой нэгэ жагсаалда зэм зэмээ түшэлсөөд байгаа манай уран зохёолшод мүнөө сагайнгаа гайхалтай hайхан сэдьхэлтэй баатарлиг хүнүүдые удха түгэлдэр, уран гоё зохёолнууд соогоо зураглан харуулха талаар урдаа байhан зорилгонуудаа бэелүүлжэ, коммунизм мандуулха хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые оруулха бэзэ гэжэ үнэн зүрхэнhөө этигэнэб.

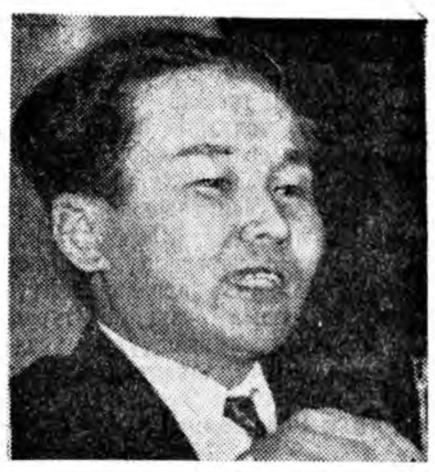

Эрхүүгэй уран зохёолшо **Ф. ТАУРИН.**

Хүршэнэрэйнгөө зүрхөө халуун баяр мэндыень хүлеэн абыт.

Шэнэ газар нээhэнтэй адли...

Уран зохёол бэшэлгэдэ бэлигтэй хүнүүдые шэлэн олохо, бэдэрхэ гээшэ шэнэ газар түбиие бэдэрээд олоhонтой адли сэнтэй ха гэжэ тоолоноб. Залуушуулай зохёолнуудые зүбшэн хэлсэлгэн дээрэ манай ахамад уран зохёолшодой байдаггүйнь гайхалтай. Иимэhээл түрүүшынгээ номые хэблүүлхэ гээшэ ехэл хүшэр хүндэ, хэдэн жэлээр татагдадаг хэрэг.

Поэт **Ц-Ж. ЖИМБИЕВ.**

Хүдөө нютагуудаар бии байгаа литературна нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэриие Уран зохёолшодой союз хүтэлбэрилхэ зэргэтэй. Юундэб гэхэдэ, хүдөө нютагуудаарнай бэлигтэй хүнүүд үсөөн бэшэ ушардаг ха юм.

Уран зохёолшодой съезд дээрэ үгэ хэлэhэн нүхэдэй зариманайнь үгэнүүдhээ абтажа толилогдобо. Уран зохёолшодой дүрбэдэхи съезд дээрэ Буряадай обкомой секретарь А. У. Модогоев, РСФСР-эй Уран зохёолшодой правлениин секретарь А. Ш. Кешоков болон бусад үгэ хэлээ.

***

Уран зохёолшодой съезд дээрэ Буряадай уран зохёолшодой шэнэ правлени hунгагдаа. Правлениин түрүүлэгшээр Н. Г. Балдано, секретаряар Н. Г. Дамдинов hунгагдаа.

Буряадай уран зохёолшодой съездэ промышленность болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд уригдаагүй байшоо.

Уран зохёолшо ба хүдэлмэришэд

Уран зохёолшо: Энэ таанад хэд юуд гээшэбта?

Хүдэлмэришэд: Бидэ хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд гээшэбди. Съездэтнай орохо hанаатайбди.

Уран зохёолшо: Бидэ таниие уряагүй hэлди.

Хүдэлмэришэд: Уряашьегүй hаатнай, өөhэдөө ерээбди. Хүдэлмэришэд тухай зохёол бэшэнэгүйт гэhэн гомдолоо хэлэхэмнай, оруулагты.

Уран зохёолшоднай ажабайдал тай нягта холбоотой болоогүй байhаар.

(Н. Балданогой тоосоото элидхэлhээ).

Хоёр уран зохёолшодой хөөрэлдөөн

— Хани нүхэрни, энэ юугээ хаража байнаш?

— Хүдөө тосхон тухай повестиёо дүүргэхэеэ hанаад, ажабайдалтай танилсажа байналдеэ, ханимни.

Дунда үеын поэдүүд һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ зохёолнуудые тон хомор бэшэнэ.

(Н. Балданогой тоосоото элидхэлhээ).

Узбекистанай Верхнечирчикскэ районо «Правда» колхозые баян ажахы гэжэ нэрлэдэг юм. Тэрэнэй жэл бүриин дунда зэргын олзо 6 миллион түхэриг болодог. Хлопок, кенаф, саадуул болон виноградингуудһаань олзо ехээр ородог. Энэ колхоздо ниитын мал ажал ехэ түргөөр хүгжэжэ байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ үндэгэ, һү, нооһо гүрэндэ худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө һэн.

Энэ ажахын гэшүүд бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, устьлабинцуудай уряалые хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаад, тарялантай газарай гектар бүридэ хүдөө ажахын продукциие улам бүри ехээр абадаг болохо гэжэ шиидэнхэй.

Гансал габьяата ажалдань бэшэ, мүн үдэр бүриинь ажабайдалда шэнэ шэнжэ шанар элирэн гаража байдаг. Олонхи колхознигууд һурадаг, нэгэ зариманиинь —үдэшын һургуулинуудта, нүгөө зариманиинь—заочноор техникумүүдтэ, институдуудта һурадаг. Залуу мэргэжэлтэд һургуулинуудаа дүүргээд, түрэл колхоздоо бусажа ерэдэг.

Хүнүүдтэйгээ хамта тосхоной шье түхэл шарай хубилжа байдаг. Шэнэ үйлсэнүүд бии боложо, байрын гэрнүүд, һургуулинууд, больница, культурно-гэгээрэлэй ба хүүгэдэй эмхи зургаанууд бодхоогдожо байдаг.

«Правда» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд КПСС-эй Программые ажабайдалдаа бэелүүлхын түлөө, олониитын шэнэ коммунис харилсаанай түлөө, город хүдөө тосхон хоёрой илгаае үгы хэхын түлөө тэмсэл хэжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Колхозой шэнэ үйлсэ. 2. Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академиие дүүргэһэн колхозой инженер Леолид Ким (зүүн таладань) ба Ташкентын хүдөө ажахын институтда заочноор һурагша—залуу механизатор Алитмат Салихов заһабарилагдаһан тракторнуудые шалгажа байна. 3. Колхозой һургуулиин 11-дэхи класста химиин урок боложо байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Дэлгэрэнгыгээр зүбшэ...

Хори тосхоной партийна кабинет соо политическэ, шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлхэ Хориин бүлгэмэй 50 гаран гэшүүд һая сугларжа, ажал тухайгаа хэлсэбэ. Январь соо бүхы лекторнүүдэй нэгэдэлнүүдтэ тоосоото һунгуулиин суглаанууд үнгэржэ, энэ конференцидэ делегадууд һунгагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум болон аймагай отделениин саашанхи зорилгонууд тухай парткомой секретариин орлогшо нүхэр Г. Н. Бородин дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ.

Үнгэрһэн жэлдэ олонхи лекторнүүдэй нэгэдэлнүүд ажалаа нилээд һайжаруулаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Жэшээлхэдэ, Анаагай совхозой, Хориин, Хэжэнгын дунда, Чисаанын 8 жэлэй һургуулинуудай, аймагай больницын дэргэдэхи лекторнүүдэй нэгэдэлнүүдэй ажал хэрэгые магтамаар. Аймаг соомнай арад зондоо хүндэтэй болоһон лекторнүүд олошороо. Тэдэнэй дунда Хэжэнгын дунда һургуулиин багшанар нүхэд Мункин, Аюржанаев, Намсараев, Хориин дунда һургуулиин багшанар нүхэд Осодоев, Жамсаранов, аймагай больницын ухибүүдэй врач нүхэр Аляйская. Чисаанын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Жамбалов, Хүрбын совхозой парткомой секретарь нүхэр Дамбаев болон бусад оролсоно.

Тиигэбэшье аймагай отделениин хүдэлмэридэ дутуу дунданууд олон.

Үнгэрһэн жэл соо 200 түлөөһэтэ лекци уншагдаха аад, 131 уншагдаба. Тиихэдэ түлөөһэгүй 1700 лекци уншагдаха аад, 1463 уншагдаа.

Отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Григорьев, харюусалгата секретарь нүхэр Жаргалон) ёһотой зохихо хэмжээнүүдые абаагүй дээрэһээнь иимэ ушар тохёолдоо. Зарим лекторнүүдэй нэгэдэлнүүд хүтэлбэрилхы организациин хиналта үгы дээрэһээнь ажалаа һулаар ябуулаа. Иимэрхүү ябадал Хэжэнгын совхозой, Хасууртайн 8 жэлэй һургуулиин дэргэдэхи лекторнүүдэй бүлгэмүүдтэ үзэгдөө.

Элидхэл соогоо нүхэр Бородин түрэл орон дотороо, мүн хилын саана боложо байдаг һониниие юрын ажалшад зондо зүбөөр ойлгуулха, лекционно пропагандын шанар һайжаруулха тухай асуудал онсолон тэмдэглээ.

Конференци дээрэ Чисаанын совхозой 2-дохи отделениин партийна организациин секретарь нүхэр Буянтуев һонирхолтойгоор лекторнүүдэйнгээ ажал тухай хөөрэжэ үгэбэ. Тус отделенидэ 14 лектор бии. Тэдэнэй 8-ниинь багшанар. һургуулиин багшанар нүхэд Суворов, Очирова гэгшэдэй лекци һонирхолтой байдаг. Эндэ гарагай гурбанда лекциин үдэр партийна бюрогоор баталагданхай. Энэ тусхайта үдэр отделениие хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Санжимитыпов, партийна организациин секретарь нүхэр Буянтуев гэгшэд лекторнүүдтэеэ хамта малшадаараа ябахаяа гарадаг. Тэдэнэр лекци уншахадаа совхозой ажал тухай хэлэдэг, бултадаа ажал хүдэлмэри тухайгаа хэлсэдэг байна. Үнгэрһэн жэл соо тус отделенидэ 81 лекци уншагдаа. Нүхэр Буянтуев буряад хэлэн дээрэ бэлэн лекци байдаггүй гэжэ тэмдэглэбэ. Тиихэдэ аймагһаа ябаһан хүтэлбэрилэгшэд лекци үсөөнөөр уншана гэжэ нүхэр Буянтуев шүүмжэлбэ. Тэдэнэр ехэнхидээл ажал хүдэлмэри тухай һонирходог гэбэ. Энэньшье зүйтэй.

Үдын совхозой 5-дахи отделениие эрхилэгшэ ветеринарна врач мэргэжэлтэй нүхэр Скосырский үгэ хэлэхэ зуураа, хүдөө ажахын болон бусадшье мэргэжэлтэд, совхозой хүтэлбэрилэгшэд лекци үсөөнөөр уншана гэбэ. Мүнөө хаа хаанагүй тоmодхогдоһон бри... дэжэ, олонхи хү... та байна Тиим... бригада дээрэ гү... һонирхолтой х... хэдэ барагтай г... лэбэ.

Дээдэ һургуу... һайн лекци б... тай, уншахашье... сырский хэлээ. ... өөрынгөө ганса ... шэ, ниитын хэр... гэһэншүүгээр яб... буруу.

Хэжэнгын дун... ша нүхэр Цыб... соо Хэжэнгын ... фельдшернүүд л... ридэ ёһоор хаба... Тэдэнэр четверг ... тээ һуудаг байна.

Эндэхи лектор... 70 хүнһөө бүри... аша туһатай х...

Багшанар ... классуудай үхиб... тэ болон отарану... ци уншадаг. Су... суулжа, һурагша... холтой концерт ... юм.

Конференци д... 10 хүн үгэ хэл... даа лекционно п... гэжэ һайжаруулха ... байна.

Тус конференц... кын отделениин ... ретарь нүхэр Цы... үгэ хэлэбэ.

Делегадуудта Х... гуулиин багша н... хан шажан тухай ...

Конференцидэ ... риин отделениин ... «Шэнэ Үдэ» ... торай орлогшо З. ... харюусалгата се... мой идеологическа ... шын орлогшо Г. ... һунгаа.

Тиихэдэ 7 деле... канска отделении... һунгагдаба.

Конференцидэ х... тоол баталан абаа.

Худал үгэ тараагшад тухай

Советскэ Союзһаа тон ехэ сэрэгэй материалнууд ба элдэб зүйлэй буу зэбсэг Индидэ абаашагдажа байна гэжэ һүүлшын үедэ зарим гадаадын хэблэлнүүдтэ мэдээсэлнүүд гарадаг болоод байна. Тиихэ зуураа, бодото байдалда ямаршье хабаагүй элдэб һанаанһаа абаһан юумэнүүд тунхаглагдана.

Үнэндөө урдань баталагдаһан техническэ харилсаа байгуулха тухай хэлсээнэй ёһоор, истребитель-самолёдуудые гаргадаг авиационно заводой проект табилгада, хожомынь тэрэниие барилгада Советскэ Союз туһалха юм. Дээрэ дурсагдаһан хэлсээнэй ёһоор, МИГ-21 гэжэ 12 самолёдуудые Индидэ үгэхөөр хараалагдаһан байна. Зургаан самолёдуудынь 1963 оной эхеэр абаашагдаха, тиихэдэ бэшэниинь 1964 ондо абаашагдаха юм. Тиимэ болохолоороо, иимэ худал үгэ тараадаг хэблэлнүүд хадаа гүрэнүүдэй хоорондын харилсаае бүри орёо болгожо, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха хэрэгтэ һаад хэхэ гэһэн зорилготой байна гээшэ ха.

(ТАСС).

Хүршэнэрэймнай һ...

АГЫН КОМПОЗИТОРНУУДАЙ ДУУНУУД

Агын педучилищи дүүргэжэ гарагшадай дунда бэлигтэй уран зохёолшод, зураашад болон композиторнууд бии байдаг. Жэшээлхэдэ, Буряадай АССР-тэ яһала мэдээжэ болоһон композиторнууд Дашидондок Жалсараев, Базар Цырендашиев гэгшэд энэ һургуули дүүргэһэн юм. Мүн тус училищида һуралсажа байдаг залуу хүгжэмшэд Дашацырен Жамбалов, Дагба Ринчинов гэгшэдэй үүсхэлээр училищиин дэргэдэ буряад хүгжэмэй оркестр эмхидхэгдээд, буряад аялга дуунууд шэнхинэжэ, Агын ажалшадай дура сэдьхэл хүдэлгэдэг байна.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Урдань Шэтын экономическа районой мэдэлдэ байһан промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд социалис мүрысөөнэйнгөө дүн гаргаа. Промышленна үйлэдбэриингөө 4-дэхи кварталай түсэбые 112 процент дүүргэжэ, 486 мянган түхэригэй олзо түсэбһөө гадуур оруулһан «Забайкалуголь» трестын коллективтэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг 1-дэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаба.

Тиихэдэ совнархозой болон облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг 1-дэхи мүнгэн шантайгаар Дарһанай горно үйлэдбэриин заводой коллективтэ үгтөө.

«Забайкальский рабочий» газетэһээ.

ЭРХИМ АЖАЛШАД ПАРТИДА ОРОНО

Куйтунай үйлэдбэриин управлениин партком ажалай түрүүшүүлые Коммунис партиин зэргэдэ абана. Областиин суута кукурузашан ... вич Смыцкиие ... тиин гэшүүн ... на. Энэ нүхэ... область дото... рүүлэн гарил... мол сажалка х... талмайда кук... үндэр урғаса ...

Тиихэдэ «Па... колхозой тра... ажалай бригад... Иван Федоров... мүн лэ партии... лобо. Тэрэнэй ... трактор бүхэн ... 700—1100 гек... хахалалга хэһэ...

«Восточно-... правда»...

ҺУНГАГШ... КОН... ХАРУУЛ...

Якутск хо... скиин нэрэмж... оршодог уужа... шан һайндэр... лэгдэнхэй.

Үдэшын зург... ходо, Иван ... Шкулепын ба... нэрынь олоор... Ушар юуб гэхэ... ларагшад бо... һунгалта тухай ... мүн республик... комитедэй ... урижа, тэдэнэй ... ха, дуу шагнах... байгаа бшуу. ... хинь үйлэдбэри... лэй туршада г... ажаллаһан, мү... дэй эхэ, эсэгэ ... тай пенсион... байгаа. Яхад... габьяата арт... Дарашковагай ... доро радиоко... стнууд һунгалт... рэлдөө хэжэ, ... хүсөөр концер... һунгагшадые ...

«Социал... Якутия»...

Редактор ...
Ц. Ц. ...

Хилын саанаһаа

Революционно эдэбхи хэшээлэй оршон байдалда

ГАВАНА, февралиин 23. (ТАСС). Социалис революциин нэгэдэмэл партиин гэшүүдэй түрүүшын ехэ суглаан Гаванада февралиин 22-ой үдэшэ угаа ехэ политическэ дэбжэлтын, революционно эдэбхи хэшээлэй оршон байдалда үнгэрөө.

Суглаан дээрэ Фидель Кастро дэлгэрэнгы ехэ үгэ хэлээ. Кубын революциин хүгжэлтын гол шатануудта тогтоходоо, үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша соо революци улам гүнзэгыгөөр урган хүгжөө гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Партиие эмхидхэхэ талаар хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай хөөрэхэдөө социалис революциин нэгэдэмэл парти Кубын олониитэ арад зоной зүгһөө хүсэдөөр дэмжэгдэхэ гэжэ батаар этигэжэ байһанаа Фидель Кастро элирхэйлэн мэдүүлээ.

Кубада эсэргүүгээр США-да хэтэрмэ ехээр хэгдэжэ байһан кампаниие, Кубада эсэргүүгээр тэдэнэй хэдэг ээрхэг түримхэй ябуулгануудые Фидель Кастро элишэлээ. «Кубада кастроизмые, мүн коммунизмые усадхаха гээшэ Холбоото Штадуудай политикын зорилго болоно» гэжэ США-гай обороны министр Макнамарын хэһэн мэдүүлгые дурдаха зуураа, Фидель Кастро иигэжэ хэлээ: Бидэнэр хэндэшье заналта хэнэгүйбди. Америкын империалистнууд бидэндэ заналта хэнэ. Бидэнэр тэдэндэ эсэргүүгээр дай хээгүйбди, харин тэдэнэр бидэндэ эсэргүүгээр гэмтэ муухай, үрэгүй дайн байлдаа хэһэн байха юм. Бидэнэр өөһэдыгөө хамгаалнабди, бүхы арга боломжоёо хэрэглэн өөһэдыгөө хамгаалхабди.

Кубые хамгаалагшадай түрүүшын зэргэдэ Советскэ Союз ябалсаха гэжэ Р. Я. Малиновскиин элидхэл соо хэлэгдэһэн үгэнүүдые Кастрын уншахада нэрьемэ альга ташалган болоо. «Советскэ Союз мандаха болтогой!», «Фидель—Хрущев — бидэнэр таанадтай хамтабди!» гэһэн юрөөлнүүд табигдаа.

Советскэ правительствын зүгһөө хэгдэһэн энэ мэдүүлгэһээ ондоогоор г-н Макнамарын мэдүүлгэдэ харюусаха таарамжатай үгэнүүд олдохогүй гэжэ бидэнэр тоолонобди гээд Фидель Кастро хэлээ.

Хариин хэблэлэй шэнжэлэл

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 45 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ тухай, энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ СССР-эй Оборонын министр маршал Р. Я. Малиновскиин хэһэн элидхэл тухай мүнөөдэр мэдээсээгүй хариин ороной нэгэшье газетые олохонь бэрхэтэй байна. Сэрэгэй хорото ааша гаргахые хүсэгшэдтэ Советскэ Союзай Оборонын министрэй элидхэл соо хэлгдэһэн горитойхон шанга уридшалан һануулгые демократическа болон буржуазнашье хэблэлэй органууд бултадаа тусгаар илгаруулан тодо болгожо толилһон байна. «Кубада дайгаар орохо гээшэ дэлхэйн дайн эхилээ гэһэн удхатай болохо» гээд маршал Малиновский США-да уридшалан һануулаа. «Советскэ Союз ракетнэ буу зэбсэгээр хүсэд бүлюу болонхой, дайнай эхилһэнэй һүүлээрхи түрүүшын часуудай турша соо ээрхэг түримхэйшүүлые усадхажа шадахаар харюугай сохилто хэжэ шадаха гэжэ тэрэ мэдүүлээ» гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Маршал Р. Я. Малиновскиин элидхэлэй дэлгэрэнгы удхые толилхо зуураа, совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хүсэ шадалай улам бүри ургажа байһые хариин газетэнүүд тэмдэглэнэ. «Дайсанай ракетэнүүдые, тэрэ тоодо «Поларис» ракетые Советскэ Союз барижа, хорогүй болгохо шадалтай гэжэ маршал Малиновский мэдүүлээ» гээд Баруун Германиин «Рейнише пост» газетэ заана. «Советскэ Союзай сэрэгэй хүсэ шадал «аймшагтай ехэ болоо» гэжэ Франциин «Орор» газетэ нэрлэнэ.

Эдэ һанамжанууд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, баруун оронуудай зарим газетэнүүдэй, тусхайлбал Советскэ Оборонын министрэй элидхэлые «Идхалга хэһэн ябадал» гэһэн хэбэртэйгээр харуулхые Англиин «Дейли экспресс» газетын оролдоһониинь өөдэгүй тулюурхан байна.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй амгалан зорилготой байһые онсолон тэмдэглэхэ зуураа, Франциин «Юманите» газетэ иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. «Советскэ Союзай сэрэгэй түгэлдэр хүсэн өөрынгөө аюулгүй байдалые хангахаһаа гадна, ямаршье ээрхэг түримхэйшүүлэй амыень татажа шадаха, тиимэһээ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ үнэтэ туһа нэмэри болоно гээшэ».

«Совет Арми—эб найрамдалай арми болоно» гэһэн редакционно статья соогоо Польшын «Трибуна люду» иигэжэ заана: Граждан дайнай үедэхи винтовкоһоо эхилээд, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үеын «Катюшанууд», мүнөө үе сагай түби хоорондын ракетэнүүд хүрэтэрхи—буу зэбсэгүүд совет солдадай гарта байхадаа эб найрамдалай хэрэгтэ туһална. Уласхоорондын хиналта тогтоон, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряагдахада Советскэ Союз эдэ буу зэбсэгүүдээ эмдэжэ хаяхаар бэлэн байна.

Тиихэтэй хамта, гадаадын хэблэлэй бэшэһэн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, США болон тэрэнэй баруун союзнигууд буу зэбсэг хуряалгаар боложо байһан хэлсээндэ һаад ушаруулдаг байна. Женевэдэхи хэлсээнүүд дээрэ Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодолые «Нью-Йорк таймс» газетэ редакционно статья соогоо хазагайруулан харуулхые оролдоһон байха юм. Үнгэрхэдөө стратегическэ ядерна зэбсэг ошохо газартань хүргэхэ оньһо түхеэрэлгэнүүдые хариин оронуудай газар дээрэһээ гаргаха тухай, НАТО-до болон Варшавска договорто ородог оронуудай хоорондо бэе бэедээ добтололсохогүй гэжэ хэлсээ баталха тухай советскэ дурадхалнууд хэлсээндэ бэрхэшээл тохёолдуулха зорилготой гээдшье энэ газетэ бэшэжэрхиһэн байна бшуу.

ФРГ-гэй оборонын министр фон Хасселиин Вашингтон орохоёо байһантай дашарамдуулан, Баруун Германиин газетэнүүд иигэжэ бэшэнэ: тэрэ «1,4 миллиард маркаар ехэ болгогдоһон сэрэгэй бюджедые бэлэг болгон» тиишэ абаашаха байна.

Баруун Германиин дивизинүүдэй «тоогойнгоо талаар сэрэгэй үеынхиин шэнээн болохые» США хүсэнэ гээд Франциин «Фигаро» газетэ тэмдэглэнэ.

Экономическа асуудалнууд мүнөөдэр хариин олон газетэнүүдтэ шэнжэлэгдэһэн байна. ФРГ-дэхи экономическа байдалай муудажа байһан тухай «Баян дэлгэр байдалай эсэс» гэһэн гаршагтай статья соогоо «Ди Вельт» газетэ бэшэнэ. Баруун гүрэнүүд Японой эд бараа багаар худалдан абадаг боложо, Японой экономикодо горитой хохидол үзүүлнэ гэжэ шаналжа байһанаа Японой «Нихон Кэйдзай» газетэ элирхэйлэн мэдүүлнэ. СССР-тэй, бусад социалис оронуудтай худалдаа наймаа ургэдхэхые Англиин промышленнигууд хүсэнэ гээд Англиин «Дейли Уоркер» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС, февралиин 23).

Бразили буруушаана

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 24. (ТАСС). Бразилиин эрье шадар лангустые (рак) барижа байһан Франциин загаһа барилгын судиануудые дэмжэхын тулада Бразилиин эрье тээшэ Франци сэрэгэй кораблиие эльгээһэн байна. Энээнһээ уламжалан Бразили өөрынгөө далайн-сэрэгэй Флодые дайшалхы зэһэнги болгоод байна. Бразилида хамаатай уһан соо лангустые хуули бусаар эдэ суднанууд барижа байна гээд Бразилиин правительство мэдүүлээ. Франциин хуули буса ябуулгануудые эрид шангаар буруушааһан бэшэгые Бразилиин президент Жоао Гуларһаа Франциин президент де Голль үсэгэлдэр абаа.

Соёл культурын харилсаа холбоо бэхижүүлхэ зорилгоор

ПЕКИН, февралиин 23. (ТАСС). СССР КНР хоёрой хоорондо 1963 ондо соёл культурын холбоо барисаагаа байгуулха түсэб мүнөөдэр эндэ баталагдаа.

Уран һайханай бүлгэмүүдэй коллективүүдые бэе бэедээ эльгээлсэхэ, хоёр ороной экономическа байгуулалтын амжалтануудые харуулһан фотовыставкэнүүдые эмхидхэхэ, культурын, эрдэм болбосоролой ажал ябуулагшадай, уран зохёолшодой, хүгжэмшэдэй делегацинуудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ, тэрэшэлэн студентнүүдые; аспирантнуудые, научна хүдэлмэрилэгшэдые, спортсменүүдые бэе бэедээ заншалта ёһоор эльгээлсэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагданхай.

Коммунистнуудай амжалта

ТОКИО, февралиин 23. (ТАСС). Нютагай захиргаанай органуудта боложо байһан һунгалтануудай үедэ Японой компарти амжалта туйлана. Одака городой (Фукусима префектура) нютагай муниципальна суглаанда КПЯ-гай гэшүүн Дзюсукэ Ямамото, коммунистнуудай дэмжэдэг бэеэ даанхайшуулай түлөөлэгшэ Мицуо Нисияма гэгшэд һунгагдаа. Киносаки городой (Хиого префектура) муниципалитедтэ Японой компартиин гэшүүн дахяад һунгагдаа. Тэрэ энэ һунгалтада үнгэрэгшэ һунгалтынхида орходоо олон дуу абаһан байха юм. Вакакуса городой (Яманаси префектура) муниципальна суглаанда КПЯ-гай кандидат дахяад һунгагдаа.

Каирта уулзалганууд, хэлсээнүүд болоо

КАИР, февралиин 23. (ТАСС). Ирагай премьер-министрэй орлогшо, дотоодын хэрэгүүдэй министр Али Салех Саади түрүүтэй Ирагай тусхай делегациин гэшүүдтэй ОАР-ай президент Насер үсэгэлдэр эндэ уулзаа. Энээнтэй дашарамдуулан, «Аль-Ахрам» газетэ, тусхайлбал, иигэжэ бэшэнэ. Арабуудай хоорондын асуудалнууд, Араб Зүүн зүгтэхи байдал, тэрэшэлэн хоёр орондо хамаатай элдэб асуудалнууд 6 шахуу часай турша соо ургэлжэлһэн эдэ хэлсээнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

МАЛИИН РЕСПУБЛИКА. Нигер мүрэн дээрэхи Бамако шадарай шлюз.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной февралиин 26.

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленин...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. реда... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни —24-74, сельского хозяйства—47-59, советского ... и культуры, литературы и искусства—34-05, про... транспорта, информации—35-14, писем и рабсел... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгал... Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерст... Бурятской АССР.
Н00359. Зак. №...